

Vlaams
Parlement

vergadering **C103**
zittingsjaar 2014-2015

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

van 29 januari 2015

INHOUD

INTERPELLATIE van Bart Caron aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) – 23 (2014-2015)	3
VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de dreigende verkommering van het Koninklijk Belgisch Filmarchief Cinematek – 837 (2014-2015)	23
VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beleid inzake veilingen van Vlaamse collecties en de verwerving van collectiestukken door Vlaamse musea – 802 (2014-2015)	28
VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) – 822 (2014-2015)	32

INTERPELLATIE van Bart Caron aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, en aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de toekomst van het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) – 23 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De heer Bart Caron (Groen): Het is vandaag Gedichtendag en de eerste dag van de Poëzieweek. Ik zal de vergadering inleiden met een gedicht van de winnaar van een van de beroemdste en meest gedrukte poëziebundels, naar wie de prijs is genoemd, Lenige Liefde van Herman de Coninck. Menige verliefdheden in Vlaanderen zijn erdoor omringd of gevoed. De winnaar van de Herman de Coninckprijs is Peter Verhelst.

Uit zijn laatste bundel lees ik 'Vlakte van niets'.

Vlakte van niets

Zo hard dat het waait – we hoeven niet te praten als jij niet wilt.

Je vouwt de wind tussen je vingers tot een eeuwig wegzwevend vliegtuigje dat ons een andere ruimte en tijd in laat kijken

*tot waar jij op een rotsblok zit met een blik
alsof je je een plek herinnert waar je eindelijk zou kunnen blijven.
We zien*

*hoe je niet langer beweegt. Er is werkelijk niets in die vlakte.
Als een woestijnvos, zo laag
over laag groeit stilte-als je iets aanraakt, stuift het op.*

De wind blaast je haren als een fakkel achter je hoofd.

Het is moeilijk dichterbij te komen.

*Je kantelt je bekken, kromt je over je eigen hand.
Je wrijft je duim over je wijsvinger om te zien wat het is,
dat glanzende. Om mij te laten zien wat het is. Als een speekseldraadje.*

*We hebben het gevoel zo dicht te zijn genaderd
dat het ons had kunnen aanraken.*

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Goedemorgen. Op mijn beurt wil ik ook een bijdrage leveren aan de Gedichtendag. Ik heb een gedicht gekozen van een van de genomineerden, niet de winnaar van de Herman de Coninckprijs. De titel is 'Grootstad' en het is van Geert Buelens.

Grootstad (Couleur locale)

*Beginnen we de dag als hoerenzoon
invectieven uit een kindermond
zo fris*

*Wijkbewegingen zijn dan nodig
ruimtes die ons naar lucht doen happen
die er is
die er zou moeten zijn*

*al die uren waarin
we ons wentelen in wee
en ach als van weleer*

*Voor onze ogen verkleurt dit gebied
wordt het groter en als vanzelf
komen er gaten in
die we niet hoeven te zien
als ze licht doorlaten
wie we vervolgens aantreffen in de tuin*

*Plat op de buik
terugvallend als vanouds
geven we mee*

*We komen van ver
zo komen we er*

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Ook ik wil graag de commissie verblijden met de voorlezing van een gedicht van Maud Vanhauwaert die de publieksprijs heeft gewonnen. Ik hoop dat ik daarmee het gras niet voor de voeten van andere voorlezers/poëten wegmaai. Ik heb het genoeg gehad met deze dame op een vroege ochtend boekjes uit te delen in het station van Leuven. Het is een dame met veel kracht en blijkbaar ook met veel tederheid, want daar getuigt het volgende gedicht van.

*Er komt een vrouw naar mij toe. Ze zegt
'wij zijn evenwijdig, raken elkaar in het
oneindige, laten we rennen'.*

*Zullen we wachten? Zullen we wachten
tot de kinderen groot zijn en de aardbeien
rood, ze zijn te bleek nog, te klein, te hard.
Zullen we wachten tot de avond valt
en de nacht waarover wij nog een keer
willen slapen.*

Ze haakt haar arm in de mijne tot een lemniscaat.

*Zullen we wachten op een eerste stap
zo reusachtig dat je makkelijk een tent
tussen onze benen spant
waarin nieuwe kinderen kamperen,
aardbeien rijpen en niemand nog buiten
de zomer kan*

*En we rennen. Met onze armen
zwaaien wij een maat die bij ons past*

De voorzitter: Op deze manier beginnen we deze dag en deze vergadering met een positief en goed gevoel.

De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Eerst en vooral mijn verontschuldigen aan de collega's die een vraag om uitleg hebben ingediend over hetzelfde onderwerp. Ik had mijn interpellatie ingediend voor jullie vragen om uitleg. Ik wist niet meer dat als een interpellatie wordt geagendeerd, vragen om uitleg over hetzelfde onderwerp reglementair onontvankelijk worden. Mijn excuses.

Mijn interpellatie gaat over het archiveren van ons audiovisueel materiaal. Dit wonderbaarlijke bindt ons allemaal. Identiteit wordt soms negatief belicht, maar dit is een vorm van zorg voor wie we zijn, voor de bouwstenen van onze identiteit. Ik wil dat positief benaderen.

Even historisch. Het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA) dat al een paar keer van naam is veranderd, werd in 2012 opgericht. Het werd toevertrouwd aan iMinds als een soort van peetvader. Dat is een strategisch onderzoekscentrum, niet ontdaan van de gedachte dat toenmalig minister Lieten bevoegd was voor de beide domeinen en op die manier middelen wilde vrijmaken om dat werk te doen.

Daarvoor is iMinds, gefocust op ICT, een logische partner. Het digitaliseren van audiovisueel materiaal sluit daarbij aan. De bedoeling was om het eind 2014 te verzelfstandigen. Het is nu begin 2015. Ik verwijs naar de onderzoeksprojecten, die sommige collega's van vrij dichtbij hebben meegemaakt, en naar de vragen om uitleg en discussies in de vorige legislatuur. De kabinetsmedewerker is zeer goed op de hoogte, en u ook, minister. U hebt, als ik me niet vergis, een vraag gesteld over het VRT-archief en de verzurende filmrollen in de kelder. Die maken deel uit van dit verhaal. Het was vijf voor twaalf om een deel van dat materiaal te digitaliseren.

Uit de onderzoeksprojecten bleek dat er veel meer audiovisueel materiaal is dat de moeite waard is om te bewaren voor het nageslacht, maar ook om vandaag te ontsluiten, voor onderwijs, wetenschap, allerlei toepassingen. Ik droom een beetje van iets als het Instituut voor Beeld en Geluid in Nederland, dat op een ongelofelijk toegankelijke manier al dat materiaal vrijmaakt. Dat kan een voorbeeld zijn voor Vlaanderen.

Volgens een eerste schatting in 2013 lag er ongeveer 600.000 uur aan audio-, video- en filmmateriaal, dat dus nog gedigitaliseerd moest worden. Dat kun je in een mensenleven niet bekijken, maar dat hoeft ook niet. Het gaat over films, televisie- en radioprogramma's en muziekopnames, audiovisuele kunstobjecten. Ik denk aan de bewaarproblematiek van de videokunst, waar Argos een belangrijke rol in speelt. Ik verwijs naar de erfgoedsector. Er zijn allerlei bewegingen die die zorg benadrukken. Als je bijvoorbeeld in de sfeer van de amateurkunsten zou gaan snuffelen, kom je waarschijnlijk nog een berg tegen. Straks is er nog een vraag over Cinematek, wat deels over dezelfde thematiek gaat. Daar gaat mevrouw Idrissi straks op in.

U kent de taken van VIAA, ze staan op de website: digitaliseren, archiveren, interactie. Bij de bespreking van de beleidsnota's verklaarde u, minister: "Er bestaat een evaluatie van het VIAA, maar die kan de minister nog niet delen. Wereldschokkend was ze overigens niet. Finaal ligt de bal toch weer in zijn kamp. De ministers Muyters en Gatz zijn zich wel bewust van de urgentie." We hebben de evaluatie nog niet kunnen inkijken. Uit dat citaat leid ik af dat er geen grote problemen zijn, dat het een positieve evaluatie is en dat de vraag dus is hoe het verder gaat.

Begin maart 2015 loopt de periode van twee jaar af waarin de Vlaamse Regering werkingsmiddelen voor VIAA heeft gegarandeerd. Er moet dus dringend een beslissing worden genomen. Dat bleek ook uit uw antwoorden tijdens de bespreking van de beleidsnota's en de begroting, minister.

Ik geef een citaat van minister Muyters, bevoegd voor de innovatie: "De minister heeft ook begrepen dat er voor het VIAA een dringende beslissing nodig is. Strikt genomen mag Innovatie dat dossier niet trekken. Voor de Europese regelgeving valt dat onder het domein Erfgoed, en dat komt uitdrukkelijk niet in aanmerking voor de klassieke innovatiesteun." En verder: "De minister zal contact opnemen met de minister van Media en nagaan welke beslissing er kan worden genomen."

Minister, u hebt ook gezegd, tijdens de bespreking van de beleidsnota Cultuur en Media: "Dat instituut bevindt zich op het snijpunt tussen media en cultuur. Dat heeft minister Gatz ook in zijn beleidsnota Cultuur aangegeven."

Goede intenties genoeg. Maar vaak leidt zoiets tot pingpong, het doorschuiven van verantwoordelijkheid, en vooral het doorschuiven van de factuur, van de kostprijs van de werking. Welk beleidsdomein zal dat doen?

Nadat ik de interpellatie had geschreven, kreeg ik het verslag van de vergadering van de Vlaamse Regering. Er is een partiële beslissing over het instituut genomen. Ik hoef u niet te overtuigen van het belang, minister, collega's. Ik verwijs enkel naar het rapport Analyse van de digitale noden van culturele archieven, erfgoedbibliotheken en musea in Vlaanderen.

De versnippering is een belangrijk aspect. VIAA zorgt ervoor dat er geen tien gelijkaardige initiatieven ontstaan in Vlaanderen, en dat elke sector voor zijn eigen digitalisering zorgt, in de podiumkunsten, de erfgoedsector, de amateurkunsten enzovoort. We organiseren het centraal, wat – zoals het modieus heet – zorgt voor efficiëntiewinsten. We kunnen overheadkosten vermijden en de ontsluiting van het materiaal beter organiseren.

Er moet dus een structurele langetermijnfinanciering komen voor het huis, na die tweejarige werking. Er is veel gebeurd, u kunt in de documenten van VIAA zien hoeveel uren en van welke dragers al zijn gedigitaliseerd, hoeveel er zijn geïnventariseerd en nog aan de beurt moeten komen. Er wordt heel veel samengewerkt met externe partners, op zich een goede zaak: uit de markt, de culturele sfeer en de media. Er is een backoffice gecreëerd. Genoeg elementen om mee verder te gaan.

Wat is het nieuwe feit? Er is een brief vanuit de brede erfgoedsector. Tijdens onze gedachtewisseling met het steunpunt en de belangenbehartigers is er vanuit verschillende invalshoeken ook uitdrukkelijk voor gepleit om VIAA de nodige vleugelslag te geven. De brief is ondertekend door iedereen die betekenisvol is in de erfgoedsector.

Dan ga ik nog even in op de financiële situatie. VIAA kreeg 11,8 miljoen euro voor 2 jaar. Dat is bijna 6 miljoen per jaar voor werking, infrastructuur en digitalisering. VIAA vroeg voor 2015 oorspronkelijk 5,8 miljoen euro extra. Dat was eigenlijk al een korting op hun strategische nota, die sprak van 7 miljoen euro extra. Ze hebben echter geanticipeerd en nog een aangepaste nota ingediend met een vraag voor 4,5 miljoen euro. Dat kwam ook aan bod tijdens het werkbezoek van deze commissie aan VIAA. In een later stadium is er nog wat ingekrompen in middelen en komt het nu neer op een meervraag van 3 miljoen euro.

Op 17 januari heeft de Vlaamse Regering beslist dat minister Gatz ongeveer 1,3 miljoen euro ter beschikking stelt tijdens dit overgangsjaar 2015. Dat brengt het totaal van het VIAA-budget op 3,2 miljoen euro voor 2015. Dat laat een zekere werking toe, maar er ontbreken twee grote dingen. Ten eerste ontbreekt een langetermijnperspectief en -objectief waarbinnen die taak niet ad eternam zal moeten worden uitgevoerd. Dat zal natuurlijk wel zo zijn, maar hopelijk toch aan een redelijk tempo zonder dat er te veel werk moet worden uitgesteld. Ten tweede komt er niets uit het innovatiebudget van minister Muyters. Mijn vraag is aan beide ministers gericht. Het maakt me geen fluit uit of hij geld van Europa mag uitgeven voor innovatie of niet. Er kan ook een transfer van middelen gebeuren naar een andere allocatie om dat wel mogelijk te maken. Dat is een politieke keuze. Men moet zich dus niet verstoppen achter juridische elementen.

Er moet een duurzame oplossing komen. Minister, is er overleg geweest tussen u en minister Muyters en wat is de uitkomst daarvan? Is de genomen beslissing

voor 2015 over de dotatie aan VIAA definitief? Hoeveel bedraagt nu hun werkingsbudget? Zijn er engagementen vastgelegd voor een duurzame investering in 2016 en de daarop volgende jaren? Zo ja, welke beslissing? Zo niet, wanneer wordt die genomen? Kan het evaluatierapport van VIAA openbaar worden gemaakt?

De voorzitter: Er waren drie leden, namelijk de heer Meremans en de dames Idrissi en Brouwers, die een vraag om uitleg hadden ingediend over dit onderwerp. Ik stel voor dat zij eerst het woord nemen, waarna andere leden eventueel kunnen aansluiten.

De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, op deze dag der gedichten kan ik niet achterblijven. Ik heb gezocht en gevonden. Ik heb een gedicht van een Vlaamse dichter die gecatalogeerd wordt onder het postmodernisme, wat die term van lading ook mag dekken. Hij is geboren in Sint-Niklaas, het zoete Waasland. Het komt uit de dichtbundel 'Pornschlegel en andere gedichten' van Dirk van Bastelaere. Het is een zeer ruimdenkend dichter. Bepaalde collega's moeten zich niet aangesproken voelen, maar de titel is 'Rood Jacht'. Het is een metafoor. Iedereen neemt maar mee waarvoor hij denkt dat de metafoor moet staan.

Rood Jacht

*Er vaart een schip, het is een veronachtzaamd iets.
Het was er niet en nu zit ver in zee
Als wolkenlucht haast vanzelfsprekend,
Een helrood jacht. Je kunt het zien en wil er zijn.
Het is wellicht van balsahout.
Het lijkt niet voor de vaart bestemd.*

*Is alles er bewaaid met zout?
Gewijzigd is een jacht zichzelf niet meer.
uit tegenzin kwam het naar voren,
Het vaart steeds klein en wendbaar
Er op uit. Verbouwd komt het terug*

*En minder rood. Het is het weinige
Rood dat een jacht van dit jacht maakt.
Rood dat naar elke plek
Waar het was smaakt.*

*Als wij er zijn zijn wij er
in een moeilijke verhouding,
Want alles is er anders dan het is.*

*Er is een jacht, dat maakt mij weg.
En op dat jacht is alles*

Onnatuurlijk echt.

Dit is toch iets om over na te denken. Ik heb drie bundels doorworsteld, en door dit gedicht was ik geraakt.

Minister, als praktiserend christen mag ik op de Dag des Heren niets doen, in tegenstelling tot mijn collega van Groen, die dan de nodige schrijfsels richting Brussel kan sturen. Een aantal zaken zijn al aangehaald, dus zal ik het vrij kort houden. Wat zegt het Vlaams regeerakkoord? De Vlaamse Regering ondersteunt VIAA structureel voor een digitaliseringsopdracht inzake audiovisueel erfgoed. In

ruil voor de investering van publieke middelen moet VIAA ervoor zorgen dat het materiaal breed en educatief wordt ontsloten.

Inmiddels heeft de Vlaamse Regering beslist om via het departement Cultuur 1,32 miljoen euro vrij te maken voor de werking van VIAA. De Vlaamse Regering zal binnen een jaar – in 2016 – een langetermijnoplossing voor de vestingplaats uitwerken. Dat zal gebeuren met aandacht voor een van de kerntaken van VIAA: het archief openstellen voor het brede publiek.

Ik heb drie korte vragen. Een: het bedrag van 1,32 miljoen euro dat aan VIAA wordt toegekend staat op de begroting van het beleidsdomein Cultuur. Hoe komt men daartoe, en wat zijn de gevolgen? Twee: aan welke concrete taken kan en mag VIAA de toegekende middelen besteden? Voor welke periode is dat bedrag toegekend? Drie: klopt het dat pas in 2016 wordt beslist over een structurele langetermijnoplossing voor VIAA? In hoeverre zal in dat kader een debat over de kerntaken van VIAA nog nodig zijn?

Mevrouw Yamila Idrissi (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, ik koos voor een gedicht van Rodaan Al Galidi. Hij heeft enkele jaren geleden de Europese Prijs van de Poëzie gewonnen. Hetzelfde jaar slaagde hij niet voor zijn inburgeringsexamen. Hij had het daar erg moeilijk mee: hij won die prijs, maar geraakte in Nederland niet ingeburgerd. Vandaar dat ik vond dat in dit democratische halfrond Rodaan zijn plek verdient. Zijn gedicht is getiteld 'Roos'.

*Vandaag, toen ik thuiskwam,
voelde ik dat je hier moest zijn.
Mijn lippen struikelden over je afwezigheid
voor ze jouw naam liepen.
Op het bed
waar jij in sliep
stranden geen schepen meer,
de ster van de slaap
schittert er niet.
Ik roep mijn stem
om de stilte met mij te delen.
Zoals de verborgen bloem,
ruik ik jouw vertrek.
Gek, omdat ik dacht
dat ik na jou
ten minste
terug kon keren naar mijn eenzaamheid.
Je bent nog hier
en ik probeer je aan te raken,
zoals de minuten van de ochtendschemering
een slapende afspraak.
Vandaag, toen ik thuiskwam,
miste ik je,
want ook toen ik de sleutel in het slot stak,
ook toen ik de deur opende en binnenkwam,
twijfelde ik aan de verdieping,
omdat ik jou niet vond.*

Het gedicht gaat over de liefde, want dat is ook het thema van de poëzieweek.

Nu ga ik over tot de orde van de dag. Het is al gezegd: nog maar twee jaar geleden kreeg het Vlaams Instituut voor Archivering de opdracht het archiefmateriaal van Vlaamse media-, kunst- en erfgoedorganisaties te digitaliseren en toegankelijk te maken. Onlangs kregen we te horen dat er fors

wordt geschrapt in de budgetten, in die mate dat de betrokkenen zich luidop afvragen of VIAA de opdrachten waarvoor het werd opgericht nog kan uitvoeren. Op lange termijn tast men al helemaal in het duister.

Het getuigt niet van efficiënt beheer om een organisatie die recent met – terecht – zeer ambitieuze doelstellingen werd opgericht van de ene dag op de andere op zwart zaad te zetten, zonder dat u als bevoegd minister een duidelijke verklaring geeft voor het schrappen van de budgetten, laat staan dat u een alternatief plan voor de werking van VIAA aanreikt. Als de digitalisering inderdaad een prioriteit is, zoals u aangeeft, dan toch zeker op dit domein. Dankzij het werk van VIAA kunnen we uren aan boeiend en origineel archiefmateriaal ontsluiten om de aandacht van leerlingen vast te pakken of om onze kunstinstituten te promoten en dergelijke. Daarbovenop bestaat het risico dat als we nu talmen, waardevol materiaal voorgoed verloren kan gaan. Dat kan niet de bedoeling zijn.

Minister, waarom is beslist de budgetten van VIAA zo drastisch te beperken? Is dit de nieuwe budgettaire context van VIAA voor de volgende jaren? Het is belangrijk hierover duidelijkheid te verschaffen. Welke impact heeft deze beslissing op het ritme van digitalisering? Hoeveel uur archiefmateriaal zal VIAA nog kunnen digitaliseren en toegankelijk maken, en wat stelt dit voor in vergelijking met vorige jaren? Hoe kunt u garanderen dat bepaalde stukken niet verloren gaan ten gevolge van de bevriezing van een deel van de werking? Waarom werd over deze beslissing geen overleg gepleegd met de mediasector?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Ik wil ook beginnen met een gedicht van Geert Buelens, broer van onze fractiemedewerkster Els Buelens.

Middenklasse (Rag)

*We klampen ons vast
aan elke wielklem die ons pad
komt als gelegen, als tenminste iets
dat ons gegund blijft*

*Maar wat blijft er over
wat komt tot ons als onverdeeld*

*We vieren openingen en sluitingen
die uit oost en zuid komen aangewaaid
we grijpen kansen die zich voordoen
als aan de laatste schooier*

*Wat een tocht leek op Discovery Channel
speelt zich af in ieders ondergrond*

*Voorwaarts, voorwaarts spelt het parool
wat er te redden valt wanneer de storm
opsteekt en het schroot wappert
als van blikken de blues*

*Omhelzen we de ruilhandel
de vindingrijkheid van een wakker vuur*

Ik heb er geen probleem mee dat wij onze vraag zagezegd niet kunnen stellen. Doordat er nu een interpellatie is ingediend, krijgen wij de kans om iets dieper in te gaan op dit onderwerp. We krijgen daardoor iets meer spreektijd.

Tijdens de bespreking van de beleidsnota Cultuur en Media hebben meerdere leden van deze commissie al een warm pleidooi gehouden voor de voortzetting van VIAA. Ik ben zelf op aanraden van de minister van Cultuur naar een andere commissie gegaan, de commissie Economie en Innovatie waar ik niet echt warm werd verwelkomd omdat ik het daar ook over het MiX had. Over dat project werd mijn neus bijna afgebeten. Wat VIAA betreft, had minister Muylers ook begrepen – zo staat in het verslag – dat daar een dringende beslissing over nodig is. Er stond ook een zinnetje, en de heer Caron heeft daar ook naar verwezen: "Strikt genomen mag Innovatie dat dossier niet trekken. Voor de Europese regelgeving valt dat onder het domein Erfgoed, en dat komt uitdrukkelijk niet in aanmerking voor de klassieke innovatiesteun." Maar dat er een beslissing moest worden genomen, daar was minister Muylers het helemaal mee eens. Die beslissing zou intussen genomen zijn.

In december was er een werkbezoek aan het VIAA. Ik was daar jammer genoeg niet bij, maar ik heb van collega's gehoord dat daar bevestigd is dat het een zeer waardevol en maatschappelijk relevant project is voor de toekomst van ons audiovisueel erfgoed zowel inzake digitalisering en archivering als inzake ontsluiting voor onderwijs, wetenschappelijk onderzoek, cultuurbeleving, erfgoedgebruik en documentaires.

De huidige werking is maar gegarandeerd tot maart. Dan eindigen in principe de detacheringen van de leerkrachten die momenteel werken aan het belangrijke proefproject testbeeld. In de loop van de voorbije maanden zou VIAA zijn evaluatierapport aan de Vlaamse Regering hebben bezorgd op basis waarvan een beslissing over de toekomstige werking moest worden genomen. Uit recente persberichten vernemen we dat de Vlaamse Regering daar ook een beslissing over genomen heeft. We zien in die persberichten dat er vanuit Cultuur en Onderwijs inderdaad, zij het misschien beperkter, middelen worden uitgetrokken. Blijkbaar komt er wel niets meer vanuit Innovatie – dat heeft wellicht te maken met die Europese regelgeving – en ook niets, volgens de pers, van Bestuurszaken. Nochtans stond in de beleidsnota van de minister van Bestuurszaken: "Ik bekijk ook op welke manier het project Digitaal Archief Vlaanderen dat de haalbaarheid onderzoekt van de duurzame bewaring en ontsluiting van alle digitale overheidsinformatie van alle Vlaamse overheden en de diensten van het Vlaams Parlement, kan worden verdergezet."

Het is niet omdat daar in de pers niets over staat dat daar niet ook middelen te vinden zijn. In De Morgen van 20 januari stond daarover: "Ook de Vlaamse Mediabedrijven zijn niet blij met de beslissing van de Vlaamse Regering en klagen aan dat er nog geen duurzame oplossing is. De overheid en de mediabedrijven hebben al 20 miljoen euro in het VIAA geïnvesteerd, zegt Dirk Vanhegen, voorzitter van Medianet Vlaanderen, dat een zestigtal mediabedrijven omvat. Het zou jammer zijn als dat verloren gaat. Bovendien is deze beslissing ook niet in overleg met de mediasector genomen terwijl we wel nauw betrokken waren bij de oprichting van het VIAA."

Minister, kunt u een toelichting geven bij de afspraken die de Vlaamse Regering heeft gemaakt over de voortzetting van de werking van VIAA in 2015 en nadien?

Welk budget zullen ze ontvangen? We lezen bepaalde bedragen in de pers, maar kloppen die?

Klopt het dat het beleidsdomein Innovatie wegens die Europese regelgeving helemaal niets meer zou mogen bijdragen? De minister zei naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota Innovatie 'strikt genomen'. Maar wat is strikt genomen? Zijn er ruimere interpretaties mogelijk? Ik zou willen vragen dat dit grondig wordt onderzocht, of dat men ons op zijn minst duidelijk zegt op basis

van welke verordening, richtlijn, artikel of arrest dat zo is. Hetzelfde voor Bestuurszaken. De enige budgetten waarvan sprake in de pers zijn afkomstig van u, minister, en van de minister van Onderwijs.

Zult u overleg plegen over de beslissing met de mediasector die toch nauw betrokken was bij de oprichting van VIAA?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Ik ga ook beginnen met een gedicht. Ik heb er eentje gezocht dat hopelijk van toepassing is op onze commissie.

Het is een klassiek gedicht van Anna Achmatova: Muza, De Muze. Ik hoop dat deze commissie samen met de minister ervoor zal zorgen dat de muze zo veel mogelijk kan en mag langskomen en ons heel grote kunst opleveren.

Ik laat Achmatova zelf eerst voorlezen in het Russisch en zal dan de vertaling voorlezen. *(Laat filmpje van Achmatova afspelen)*

Muza

Kogda ja noc'ju ždu ee prixoda,

*Žizn', kažetsja, visit na voloske.
Cto počesti, cto junost', cto svoboda
Pred miloj gost'ej s dudockoj v ruke.*

*I vot vošla. Otkinuv pokryvalo,
Vnimatel'no vzgljanula na menja.
Ej govorju: "Ty l' Dantu diktovala
Stranicy Ada?" Otvecaet: "Ja".*

De Muze

*Het lijkt, des nachts, wanneer ik wacht op haar,
Alsof het leven aan een draadje hangt,
Zij wordt door eer, jeugd, vrijheid niet geraakt.
Daar is ze dan, een rietfluit in de hand.*

*De lieve gaste legt haar voile neer,
Vervolgens kijkt ze mij aandachtig aan.
Ik vraag: 'Heb jij aan Dante gedichteerd
De regels van de Hel?' Zij antwoordt: 'Ja'.*

Ik wil de interpellatie van de heer Caron en de oproep van de collega's heel sterk ondersteunen. Ik hoef de redenen niet te herhalen, ik denk dat iedereen overtuigd is van het belang van een project als VIAA voor ons Vlaams audiovisueel erfgoed. Het is goed dat u ervoor gezorgd hebt dat VIAA niet helemaal wordt stopgezet, dat u die inspanning doet. Dat is iets, die 1,2 miljoen euro, maar het is vanaf van de 5,8 miljoen euro die VIAA minimaal nodig heeft voor hetzelfde elan. Het is een enorm elan dat ze hebben ingezet sinds 2013.

Die beperkte middelen kan VIAA tot eind 2014 op een laag pitje verder doen, maar vanaf 2015 moet er een structurele oplossing komen. Daar zijn we het allemaal over eens. Ik heb bij de begrotingsbesprekingen een amendement ingediend om binnen de middelen van het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie – in totaal 243 miljoen euro – 5,8 miljoen euro toe te voegen aan uw mediabudget. VIAA valt onder Cultuur maar hoort volgens mij – gezien de samenwerking met de mediabedrijven en de VRT – beter thuis bij Media.

Collega's van de meerderheid, u hebt dat amendement allemaal weggestemd, als ik dat fijntjes mag opmerken, ook degenen die nu deze oproep doen. Zoals mevrouw Brouwers ben ik niet helemaal overtuigd van het argument van de richtlijn van Europa. Ik denk dat het nog altijd een goede oplossing is om opnieuw te gaan samenzitten met minister Muylers om te zorgen voor een duurzame oplossing voor VIAA.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, de opdracht van VIAA was tweeledig: digitaliseren en ontsluiten. Hoe zit het nu met de mogelijkheden voor de ontsluiting voor het brede publiek? Dat was toch een doelstelling?

Tijdens de bespreking van de beleidsnota heb ik daar de suggestie gedaan – los van het debat over de locatie, want dat is iets heel anders, want we spreken over een gedigitaliseerd archief dat heel wat opportuniteiten biedt voor een brede ontsluiting – van een mogelijke ontsluiting in de bibliotheek. Daar kan een breed publiek worden bereikt, daar komen jongeren en scholen. Ik blijf dat een goed idee vinden. Kan dat idee blijven bestaan? Hoe gaan we verder met de reeds gedigitaliseerde en de nog te digitaliseren stukken?

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Collega's, mijnheer Caron, het is zeker niet aan mij om daarover te oordelen, maar uw interpellatie was zeker gerechtvaardigd in dit geval. Ik ga graag in op al uw vragen. Ik zal zo omstandig mogelijk proberen te antwoorden. Ik geef u nog de geschiedenis en de stappen in de totstandkoming van VIAA.

Op 12 december 2012 keurde de vorige Vlaamse Regering de oprichting van het Vlaams Instituut voor de Archivering goed. VIAA werd opgericht, omdat de regering terecht erkende dat het Vlaams audiovisueel erfgoed in eerste instantie duurzaam bewaard moest kunnen worden en daarnaast kunnen worden ontsloten voor diverse toepassingen. Om een snelle opstart mogelijk te maken werd ervoor gekozen de opdracht toe te kennen aan een bestaande organisatie. Het ondersteunen van de opstart werd dan ook toevertrouwd aan het strategisch onderzoekscentrum iMinds in de vorm van een addendum op het convenant en de strategische sturing diende te gebeuren door vzw Waalse Krook.

De opstart werd voorzien met middelen voor de periode 2013-2014. In totaal werd 11,8 miljoen euro ter beschikking gesteld, waarvan 2 miljoen afkomstig van het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU) en 2 miljoen euro afkomstig van het Fonds Culturele Infrastructuur (FoCI). Deze middelen dienden geïnvesteerd te worden in een basisinfrastructuur voor de archivering van het audiovisueel materiaal. Deze investeringen resulteerden in de datacenters in Oostkamp en Gent die momenteel elk 17 petabyte aan opslagcapaciteit aankunnen. Daarnaast werd, door gebruik te maken van een onderaanwending van de begrotingskredieten in 2012, een eenmalige subsidie toegekend van 7,8 miljoen euro voor de operationele werkingskosten en de digitaliseringskosten. Van deze 7,8 miljoen euro mocht er jaarlijks maximaal 1,8 miljoen euro naar de operationele werking gaan. De overige middelen dienden ingezet te worden voor de digitaliseringsopdracht.

VIAA heeft haar aandacht in deze opstartfase prioritair gericht op de archiefcollecties van de VRT en de regionale omroepen en van een aantal cultuur- en erfgoedinstellingen. Op basis van een inventarisatie door FARO – het Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed – en PACKED – het Expertisecentrum voor Digitaal Erfgoed –, werd in februari 2013 geraamd dat nog ongeveer 650.000 dragers, het equivalent van 508.000 uren, op dat ogenblik gedigitaliseerd dienden te worden. Video vormt het gros van de te digitaliseren dragers – ongeveer 52 procent –, gevolgd door audio – 36 procent – en film – 11 procent.

Eind vorig jaar waren ongeveer 43 content providers betrokken bij de werking van VIAA. 20 procent van deze content providers valt onder de categorie 'omroep', de meerderheid wordt tot de cultuursector gerekend.

De digitalisering zelf wordt door VIAA uitbesteed aan externe firma's. Wegens de schaalgrootte en de bundeling van de dragersoorten zorgt VIAA echter voor budgettaire voordelen en efficiëntievoordelen. De inbreng van het VRT-archief is dan ook cruciaal om die schaalgrootte te verwezenlijken. Daarom ook heeft iMinds in naam van VIAA begin oktober 2013 hieromtrent een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met de publieke omroep.

Vandaag heeft VIAA ongeveer reeds 75.000 audiovisuele dragers gedigitaliseerd, ongeveer 12 procent van het werk dat begin 2013 werd geïnventariseerd. Voor de volledigheid geef ik ook mee dat eind vorig jaar ongeveer 67 procent van het totale VRT-beeldmateriaal en 46 procent van het totale VRT-audiomateriaal is gedigitaliseerd. Uiteraard is dit inclusief het resultaat van de DIVA- (Digitaal VRT-Archief) en VERDI-projecten die vóór VIAA werden gerealiseerd. Er ligt dus nog voldoende werk op de plank.

Inzake de ontsluiting werd de nadruk sterk gelegd op het leerplichtonderwijs en in mindere mate op bibliotheken. Voor onderzoeksinstellingen staat VIAA niet veel verder dan de onderzoeksfase. Volledigheidshalve dient hier ook te worden vermeld dat het departement Onderwijs en Vorming 70.000 euro ter beschikking stelde voor de samenwerking met het project INgeBEELD. Concreet gaat het hier om middelen voor de operationele huisvesting van twee voltijdsen die voordien bij een andere entiteit waren ondergebracht. Daarnaast werd ook een subsidie van 72.583 euro gegeven voor de inzet van zes gedetacheerde leerkrachten, drie voltijdsen in totaal.

Naast het digitaliseren, bewaren en ontsluiten van audiovisueel erfgoed, heeft VIAA eind 2013 het project 'Nieuws uit de Grote Oorlog' gestart, waarin zo'n 280.000 pagina's van kranten en tijdschriften uit de Eerste Wereldoorlog dienden te worden gedigitaliseerd. Vandaag is hiervan ongeveer 36 procent gedigitaliseerd.

Op 9 mei vorig jaar besliste de Vlaamse Regering om het mandaat van iMinds met betrekking tot VIAA te verlengen tot 15 maart 2015. De middelen voor de periode 2013-2014 die eind 2014 nog niet werden besteed, mochten verder worden ingezet in het kader van deze verlenging.

Ondertussen had het departement Economie, Wetenschap en Innovatie na een aanbestedingsprocedure opdracht gegeven om een evaluatie uit te voeren van VIAA. Dit evaluatierapport werd op 17 november 2014 vertrouwelijk overgemaakt aan de Vlaamse Regering en bevat een aantal conclusies en aanbevelingen enerzijds voor VIAA zelf, anderzijds voor de Vlaamse Regering.

Ik zal een aantal aanbevelingen opsommen die aan VIAA zelf zijn gericht, en een aantal aanbevelingen die aan de overheid zijn gericht. Mijnheer Caron, voor mij kan het rapport zeker worden vrijgegeven. We vragen dit nu nog officieel aan het opdrachtgevend departement. Er staat natuurlijk heel veel in, niet alleen goed nieuws maar ook een aantal te overwinnen euvels. Er staat zeker niets in wat we met u niet zouden kunnen delen. Ik neem aan dat het geen enkel probleem is om eerstdaags het rapport aan u ter beschikking te stellen.

Welke aanbevelingen voor VIAA stonden in het evaluatierapport? Ik begrijp dat de commissieleden de bal nu in het kamp van de regering leggen, en dat is zeker niet onterecht, maar het rapport moet ook nagaan wat de instelling zelf doet, beter kan doen enzovoort. Dat is geen kritiek, maar een feitelijke vaststelling.

Er zijn een achttal aanbevelingen aan de instelling zelf. In vergelijking met haar buitenlandse equivalenten valt op dat VIAA veel zaken tegelijk oppakt. Uit het oogpunt van haalbaarheid adviseert het rapport dat VIAA eerst een stevige niche zou opbouwen rondom de digitalisering en archivering van audiovisuele content en projectmatig te werken voor andere zaken. Het rapport adviseert ook dat VIAA in eerste instantie haar content partners uitbouwt binnen het cultuur- en mediadomein.

Het rapport pleit voor een bredere verkenning van de noden en opportuniteiten voor een expositie- en ontvangstruimte. Dat is het debat waar mevrouw Bastiaens ook naar verwees. Hoe ontsluiten we: centraal digitaal of centraal fysiek? Hoe groot moet het dan zijn? Dat zijn vragen die nog moeten worden beantwoord. Of kunnen we ook een groot deel decentraal ontsluiten via de bibliotheken?

VIAA moet actief aansturen op een verdere verzelfstandiging van de organisatie, dus fysiek en juridisch los van iMinds. Dat is aan het gebeuren, maar er moeten nog verdere stappen worden gezet.

VIAA moet de ingeslagen weg van formaliseren van samenwerking met content providers voortzetten en gefaseerd verbreden, maar moet voorkomen dat er maatwerkafspraken zouden ontstaan. Bovendien moet VIAA blijven waken om geen tweesporenbeleid te voeren ten aanzien van standaarden en kwaliteitsnormen.

VIAA moet een plan van aanpak voor de archivering en ontsluiting van 'born digital' content opstellen. Oorspronkelijk ging het vooral over bronnen die stammen uit het niet-digitale tijdperk.

Ten zesde, VIAA moet een plan van aanpak voor de samenwerking met onderzoeksinstellingen opstellen. VIAA moet veel tegelijk doen. Het moet eerst zijn niche beter omschrijven. We moeten dat allemaal in orde van grootte en belangrijkheid klasseren. Ik geef gewoon de belangrijkste aanbevelingen.

Ten zevende, VIAA moet nagaan welke rol en functie het op middellange termijn kan en moet vervullen in het Vlaamse landschap van digitale archivering. Dit heeft betrekking op de periode nadat de analoge content is gedigitaliseerd. Dat ligt nog wel even voor ons.

Tot slot, VIAA moet nagaan welke andere financieringsbronnen kunnen worden aangeboden. Uit een heel beperkte benchmark met gelijkaardige instituten in de ons omringende landen, blijkt dat een externe financiering met meer dan 15 procent lang niet vanzelfsprekend is. Met andere woorden, er moeten bijkomende stappen worden gezet, maar we moeten er ook niet van dromen, tenzij zich plots andere opportuniteiten zouden voordoen. Het zit in een fifty-fiftyverhouding. Maar goed, op dit ogenblik is dat niet het geval en dat is ook normaal, want we zitten nog maar in de opstartfase. Men kan niet alles tegelijk doen. Wanneer in de toekomst – 15 procent is al substantieel – externe financiering kan worden gevonden, dan is dat een deel van het traject dat we samen moeten afleggen.

Het rapport heeft uiteraard ook een aantal aanbevelingen voor de overheid. Ik geef de belangrijkste. Een: digitalisering is een transversaal thema. Maar het rapport pleit voor een gedelegeerd opdrachtgeverschap vanuit één departement. Het feit dat ik hier tekst en uitleg geef, is daar al een sprekend bewijs van.

Twee: de Vlaamse overheid moet stelliger aanduiden welke functie ze van VIAA verwacht. Dat sluit aan bij de eerste aanbeveling van het rapport ten aanzien van VIAA zelf.

Drie: de Vlaamse overheid moet op korte termijn duidelijkheid geven over de taakstelling en financiering van VIAA. Daartoe hebben we al een belangrijke aanzet gegeven.

Vier: de Vlaamse overheid moet samenwerking of zelfs integratie van publieke initiatieven gericht op digitalisering blijven stimuleren zodat overlap, dubbele financiering en onderlinge concurrentie zoveel mogelijk worden beperkt.

Vijf: de Vlaamse overheid moet VIAA helpen bij het identificeren en verkrijgen van content waar geen auteursrecht op rust. Te onderzoeken.

Zes: de Vlaamse overheid moet verder investeren in de digitale vaardigheden en het digitaal uitrustingsniveau van de doelgroepen van VIAA.

Tot zover een aantal aanbevelingen van het rapport.

Ik heb hierover op 2 december van vorig jaar van gedachten gewisseld met minister Muyters. Hij liet weten dat hij onvoldoende linken zag met Innovatie om hier budget voor ter beschikking te stellen. Hij stelde immers vast dat VIAA in de eerste plaats een routineopdracht, veel meer dan een innovatieopdracht heeft. We kunnen hier zeer uitvoerig over discussiëren, wat wel zal gebeuren in het vervolg van het debat. Ik wil er toch even op ingaan in de genese van het dossier.

In een tijd waar er nog woorden waren als onderbenutting – wat nu niet meer het geval is – en een vrij grote maar daarom geen onterechte ambitie, heeft men zeer veel middelen vrijgemaakt in een keer voor een instelling. Geef me eens een voorbeeld van andere instellingen die meteen van 0 naar 12 miljoen euro gaan. Dat is ongezien. Het is dus niet abnormaal dat we nu even pas op de plaats moeten maken, maar misschien is dat te veel voor sommigen. Ik categoriseer dit niet onder de noemer besparingen. Dit is geen besparingsoperatie. Dit is met horten en stoten de juiste weg zoeken voor de middellange termijn en wellicht zal de structurele ondersteuning in de komende jaren in het midden liggen van wat er ruimhartig, maar daarom niet onterecht is toebedeeld door de vorige regering.

De huidige regering probeert daar nu de juiste middenweg in te zoeken. De regering wil dit onderbrengen in een departement, zijnde Cultuur. Ik wil dit gerust naar me toe trekken, ik wil niet zeggen dat ik er niets mee te maken heb, integendeel. Het rapport kan ons helpen in het zoeken naar die middenweg.

Ik wil de woorden van minister Muyters citeren, maar – dat is onderwerp van debat – die zijn niet zonder meer onterecht. We zullen zien wat er kan en wat niet. Dat is de eerste aanbeveling van het rapport aan ons. Er is een opdrachtgeverschap vanuit een departement nodig en dat zijn we aan het verwezenlijken, maar het blijft een transversaal thema. In die zin is de volledige regering hierin betrokken. Dat blijkt ook uit de partnerschappen die nu al bestaan en in de toekomst kunnen worden opgericht.

Bovendien stelden we vast dat de aanbevelingen niet toelieten om al voor dit jaar duurzame en structurele beslissingen te nemen inzake de voortzetting van het VIAA-project. Daarvoor moet eerst nog een en ander worden uitgeklaard, niet het minst door VIAA zelf. Daar hebben ze geen problemen mee. We hebben verschillende dieptegesprekken gevoerd in december en zijn niet over een nacht ijs gegaan. Dit ter informatie.

Daarom, en het regeerakkoord indachtig, hebben we in de schoot van de Vlaamse Regering beslist om 2015 als overgangsjaar te beschouwen, waarbij VIAA zijn prioritaire opdrachten voort dient te zetten. Ik kom daar zo dadelijk op terug. Ondertussen zal de Vlaamse Regering, zoals afgesproken in het

regeerakkoord, in de loop van dit jaar werken aan een structurele beslissing met betrekking tot de toekomst van het project vanaf 2016. Het spreekt voor zich dat een structurele duurzame beslissing elementen moet en zal bevatten over de opdracht, de huisvesting, de structuur en de financiering van VIAA.

Dat betekent dat de structurele beslissing moet worden genomen in het kader van de begrotingsopmaak 2016. Ik wil hier vandaag dan ook niet op vooruitlopen. We hebben binnen de regering beslist dat VIAA zich in 2015 prioritair moet toeleggen op zijn kerntaken: het digitaliseren en archiveren van het meest bedreigde analoge audiovisuele erfgoed. Sommige dragers dreigen immers te verdwijnen of onleesbaar te worden en moeten van de vernietiging worden gered. Hiervoor mag en moet VIAA de resterende middelen uit de periode 2013-2014, namelijk 1,85 miljoen euro in totaal, inzetten.

Ik wil wijzen op dat bedrag. Het feit dat het over is, betekent niet dat VIAA niet goed werkt, maar wel dat er in het begin veel en voldoende middelen zijn gegeven die gelukkig nog een beetje overstromen naar dit jaar.

Daarnaast, zoals u hebt gezegd en bekend is gemaakt in de pers, zal ik als minister voor Media en Cultuur een bedrag van 1,32 miljoen euro ter beschikking stellen voor de digitaliserings- en archiveringsopdracht in 2015. Dit bedrag wordt eenmalig onttrokken aan het budget van het FoCI en apart nominatim ingeschreven in de cultuurbegroting 2015. Zoals gezegd, zal worden gewerkt aan een structurele financiering vanaf 2016. De minister van Onderwijs voorziet daarnaast in 121.000 euro in het kader van de gedetacheerde leerkrachten.

Dit betekent dus dat VIAA dit jaar beschikt over 3,3 miljoen euro aan middelen. Ter vergelijking: in de periode 2013-2014 heeft VIAA bijna 6 miljoen euro aan middelen aangewend voor digitalisering en operationele werking. Het beschikbare budget is dan ook niet zo fundamenteel veel kleiner als sommigen willen doen uitschijnen, maar het klopt wel, en dat heb ik net uitgelegd, dat het heel wat minder is dan waar VIAA zelf op had gerekend toen ze begin vorig jaar de strategische nota aan ons voorstelden.

Om de afspraken met betrekking tot 2015 te verankeren, zal het addendum op het convenant met iMinds worden gewijzigd. Zeer concreet zal VIAA in 2015 de drie bestaande digitaliseringsgolven die in uitvoering zijn, of zijn gegund, voortzetten. Er worden geen nieuwe golven opgestart voor de digitalisering van nieuwe dragers. Er zal wel op bescheiden schaal worden gestart met de digitalisering van azijnfilm. De aandacht zal vooral gaan naar de registratie en triage van film, als voorbereiding voor de verdere digitalisering.

Op de vragen of we kunnen garanderen dat geen materiaal verloren gaat, kan ik niet bevestigend antwoorden. Dat komt vooral omdat het op voorhand zeer moeilijk is te schatten welke dragers voorgoed verloren zijn en welke niet. Maar het volume dat echt verloren is, zo is mij verzekerd, is vrij beperkt. Wat het project Groote Oorlog betreft, dat digitaliseringsproject zou afgerond moeten zijn midden maart van dit jaar. Dus het resterende archief, nog ongeveer twee derde van de werkzaamheden, kan hier nog worden gedigitaliseerd.

Verder zal VIAA de basisinfrastructuur voor archivering verder afwerken en nagaan hoe workflows en processen in het kader van de intake van materiaal efficiënter kunnen worden gemaakt. De drie pilotprojecten rond born digital-materiaal worden verder uitgevoerd. En ook de intake van het VRT-materiaal wordt uitgevoerd, zij het in een trager tempo.

De ontsluitingsopdracht wordt in 2015 wel on hold geplaatst. Alleen het lopende traject voor het lager en secundair onderwijs wordt voortgezet. Daarbinnen wordt het lopende selectieproces met de huidige gedetacheerde leerkrachten afgewerkt

tot het einde van het schooljaar. De facto – dat is minder fijn nieuws – zal er dus na de zomer geen nieuwe content meer op het platform worden gezet. Dat sluit niet uit dat we er in 2016 alsnog bijkomende beslissingen over kunnen nemen. Het heeft alles te maken met de focus op de kerntaak in het overgangsjaar.

Mevrouw Bastiaens, er is de hele discussie over de verdere ontsluiting en hoe dat moet gebeuren, digitaal via de bibliotheken, wat een zeer goede suggestie is die we verder moeten onderzoeken, en waarom zouden we dat niet doen, ofwel centraal digitaal via een VIAA-adres, ook verder te bekijken en die twee zijn perfect complementair, ofwel de al dan niet landing van VIAA op een fysieke plaats, waarbij ook de omvang van die plaats moet worden bekeken. Sommige mensen dromen van een digitaal Muntpunt. Het zal wellicht die omvang niet hebben. Dat zijn allemaal gesprekken voor de komende maanden. Het staat allemaal op de agenda, er is geen enkel debat gesloten.

Tot slot wil ik nog even antwoorden op de vragen waarom hierover geen overleg werd gepleegd met de mediasector zelf. Deze stelling is maar ten dele juist. De diverse content providers werden wel degelijk uitgebreid geraadpleegd door de schrijvers van het evaluatierapport. Hun bevindingen en opmerkingen zitten zelfs uitgebreid verwerkt in het rapport zelf en hebben mee de basis gelegd voor de diverse aanbevelingen. Het klopt evenwel dat mijn collega-ministers of ikzelf niet de volledige sector hebben bevroegd, vooraleer over VIAA een beslissing te nemen met betrekking tot 2015. Daar moet u geen principiële redenen achter zoeken, het was gewoon te urgent. Dat betekent echter niet dat er geen overleg met de sector zal plaatsvinden in het kader van de uitwerking van een duurzame oplossing vanaf 2016, wel integendeel.

De heer Bart Caron (Groen): Minister, ik dank u voor het uitgebreide en duidelijke antwoord, voor 2015, niet voor 2016. Ik ben ontgoocheld over de reactie van minister Muyters. Ik had mijn interpellatie gesteld aan u beide. Is het antwoord gecoördineerd?

Minister Sven Gatz: Daar kan ik bevestigend op antwoorden.

De heer Bart Caron (Groen): Goed, niettemin ben ik ontgoocheld. Hij reageert met een platitude. U geeft zelf aan dat we oneindig kunnen discussiëren over wat innovatief is en wat niet. En zodra het mogelijk is, is het niet meer innovatief. Het is duidelijk dat minister Muyters het project niet zo genegen is en zijn geld liever voor andere dingen inzet. Zo mag het zijn. Ik wil VIAA uitnodigen om voor nieuwe onderzoeken projectvragen in te dienen, waar er geld voor is. We gaan zien of het begrip innovatie dan nog zo smal wordt geïnterpreteerd. Dat vind ik heel jammer.

2015 is een overgangsjaar. Dat blijkt duidelijk, dat weet u ook, uit het feit dat het belangrijkste budget komt van het FFEU en het FoCi. Het gaat om een fonds voor eenmalige uitgaven. (*Opmerkingen van minister Sven Gatz*)

Het gaat steeds over investeringsuitgaven die eenmalig zijn. Ik ben blij met de inspanning die u hebt gedaan. Dat is in deze tijden niet vanzelfsprekend. Als u straks de bilaterale onderhandelingen over de begroting 2016 voert, dan komt u daar geen centimeter verder mee. U hebt daarmee geen geld vrij voor de lange termijn. U hebt zelfs hetzelfde budget niet omdat het eenmalig is toegewezen. Het probleem is dus niet van de baan.

Niettemin mag ik uit uw antwoord afleiden dat er een positieve houding is ten aanzien van het werk van VIAA. De organisatie heeft nog wat groeipijnen en er moet een en ander worden bijgestuurd en preciezer worden gezet. Dat is ook logisch. De conclusies uit het rapport zijn herkenbaar voor een jonge groeier. Het pleidooi is om daar in de toekomst verder op in te gaan.

Het pleidooi voor VIAA in de brief en tijdens de hoorzitting is gehouden door de arme lui uit de erfgoedsector. Ze hebben zelf veel minder middelen dan VIAA. Het water staat hen ook aan de lippen, maar niettemin schrijven ze dergelijke brief. Dit kan het belang van VIAA niet meer onderstrepen. Ook voor de arme erfgoedsector is er zoiets nodig om verder te laten ontwikkelen. Tussen haakjes, op die manier worden ze ook voor een deeltje van hun taak ontslaan – waar ze blij om zijn – en tegelijk biedt dit kansen om het voor de samenleving te ontsluiten. Ik beklemtoon dat er geen beter argument is dan deze brief, veel sterker dan wat ik zelf zeg.

Ik betreur de vertraging. Voor een jaar kunnen we hiermee leven, maar het mag niet het ritme zijn voor de komende jaren. Het ging over een overeenkomst van maart tot maart. Het overschot dat dit jaar nog kan worden aangewend, is het resultaat van een kalenderverschuiving. Het geld dat u extra hebt vrijgemaakt, gaat over negen maanden van 2015. Ze zijn bij de opstart goed gedoteerd geweest, wat het belang en de schaal van de voorziening duidelijk maakt. Ik gebruik het woord 'voorziening' omdat ze een publieke opdracht hebben. Niemand twijfelt aan de essentiële rol van alle archiefinstellingen van dit land, maar wel over de omvang, de schaal en de ontsluiting. Ik betreur vooral dat de ontsluiting die het draagvlak in de samenleving stimuleert en verhoogt, vanaf de zomer on hold wordt gezet. We kunnen daar voor een tijdje mee leven, maar er moet een grondige oplossing voor komen. Een huis dat alleen archiveert en geen inspanningen doet om een publiek te bereiken, is ten dode opgeschreven. Archiefmateriaal is maar nuttig in de mate dat de samenleving ermee omgaat en aanwendt voor allerlei doelen. Dat is voor museumcollecties niet anders. Dat is een essentiële taak die in de toekomst moet worden ingezet.

Ik ben blij dat u zegt dat we geen oneindige verwachtingen mogen hebben van het model waarmee ze uit de markt en de mediawereld een deel eigen middelen halen. Ik ben vooral blij dit van een liberale minister te horen omdat u daarmee een engagement voor de overheid uitspreekt. Dat waardeer ik zeer.

Er is lang gezegd, gedacht, gehoopt dat de koppeling met de Waalse Krook in Gent de mogelijkheid zou geven om een huis van literatuur, informatie en audiovisuele zorg te worden. Men hoopte om op die site een soort koppeling te maken tussen verschillende functies. Ik heb begrepen dat dat verhaal van de baan is. Het verhaal is begraven. U hebt het even over de onthaalruimte, het gezicht van het huis. Is het inderdaad helemaal van de baan? Zijn er geen gesprekken meer met de vzw of met de stad Gent? Missen we daardoor geen kansen op een integrale benadering van een aantal ontsluitende activiteiten in de culturele sector die vaak tot back-officewerk worden gerekend?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. U zegt dat dit een transversaal thema is en dat de hele regering betrokken is bij deze beslissing. Mijnheer Caron, ik kan begrijpen dat u de boze heks zoekt. Dat is te eenvoudig. *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

U kunt natuurlijk zeggen dat het geld daar vandaan moet komen. Die luxe hebt u in de oppositie. U moet het niet verantwoorden. U kunt zeggen: "Haal het geld daar of daar." *(Opmerkingen van de heer Bart Caron)*

Het kan u niet schelen vanwaar het komt? Het komt jammer genoeg niet uit de hemel gevallen. We moeten rekening houden met de budgettaire realiteit. Als u nu zegt dat het geld van daar naar hier moet komen, dan zal een collega van u in een andere commissie zeggen dat dat niet kan. U kunt die vragen wel stellen, maar het is aan de regering om ervoor te zorgen dat de rekening klopt.

Zoals de minister zegt, is er in het verleden een groot bedrag toegekend. Ik begrijp wel dat men voor de opstartfase een groot bedrag toekent. Dat geldt voor VIAA, maar ook voor andere organisaties. Ik heb begrip voor uw antwoord, wanneer u zegt dat VIAA moet terugplooiën op de kerntaken: digitaliseren en archiveren. Het is ook logisch dat men zich eerst buigt over het erfgoed dat het meest is bedreigd. U hebt een rapport met aanbevelingen gekregen, en op basis daarvan wilt u werken. Het wordt een overgangsjaar. U zei ook dat het debat niet is afgesloten. De toekomst ligt open. Deze commissie kan daarover mee nadenken. Ik denk dat iedereen het wel eens is om te stellen dat we liever hebben dat alle organisaties die bezig zijn met ontsluiting van cultuur een hoge vlucht kunnen nemen. Maar dat is niet zo. We moeten keuzes maken. Over die keuzes kunnen we debatteren, maar keuzes zijn nodig. In dit geval moet men terugvallen op de kerntaak.

Ik denk dat dit dossier niet is afgesloten. In 2016 zullen we zien hoe ver we staan. Belangrijk is dat de werking van VIAA niet wordt gestopt, VIAA zal zich terugplooiën op wat noodzakelijk is. Natuurlijk kan er veel meer gebeuren, maar dat is overal het geval. Gisteren voerden we een actualiteitsdebat, en ook daar werd meer geld gevraagd. Het belangrijkste is wel – en ik herhaal het nogmaals – dat het debat open is. We zullen het debat over de toekomst van VIAA voeren. Ondertussen gaat het werk aan de noodzakelijke digitalisering en archivering verder.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, ik dank u voor het zeer uitgebreide antwoord. Vooreerst dit: het lijkt wel alsof de heer Meremans de heer Caron op de vingers tikt omdat hij hier deze vraag stelt. Het gaat over een belangrijk onderwerp. Ik denk dat het de taak is van een volksvertegenwoordiger om de minister te bevragen over zijn keuzes. Ik sluit me dus bij zijn vraag aan, en ik moet zeggen dat ik een beetje op mijn honger blijf zitten.

Minister, u geeft een uitgebreid antwoord. U geeft een aantal redenen. Maar u zegt dat de beslissing ten dele niet uit besparingsoverwegingen is genomen, al komt het u natuurlijk wel goed uit dat met het vrijgemaakte geld nu iets anders kan gebeuren. Volgens minister Muyters is de aanpak onvoldoende innovatief. Tezelfdertijd neemt u een beslissing op basis van een rapport met daarin evenwichtige aanbevelingen.

In het rapport wordt VIAA niet neergesabeld. De aanbevelingen zijn punten waaraan moet worden gewerkt, en niet alarmerende berichten die rechtvaardigen dat men de geldkraan dichtdraait. Het is eerder een basis om samen met de sector aan de slag te gaan. Maar u zegt dan dat u wegens tijdsgebrek de sector niet kon horen vooraleer de beslissing is genomen. De sector is nochtans al bevraagd, door de opstellers van het rapport. Op basis van dat rapport kunt u dan toch met iedereen afspraken maken? Misschien dat dat dan aanleiding geeft tot minder werkingsmiddelen, maar zo kunt u in elk geval een draagvlak creëren voor te nemen beslissingen. Vandaag gebeurt dat echt niet.

Ik blijf dus vooral wat betreft uw manier van werken met vragen zitten. De dynamiek wordt zo uit de machine gehaald. Mensen geraken gedemotiveerd. Zij hadden een bepaald tijdspad voor ogen, maar dat wordt dan zonder boe of ba neergehaald. Ik betreur uw werkwijze, en dat staat los van de beslissing over de financiering. Als men zegt dat VIAA onvoldoende innovatief werkt, geeft men eigenlijk een kaakslag aan alle mensen die met die nieuwe technologieën bezig zijn. Ze krijgen de boodschap dat ze niet goed bezig zijn, terwijl precies het werk met die spits technologieën erg innovatief is. Ik weet dat niet u dat zegt, maar u hebt de taak om in de Vlaamse Regering duidelijk te maken dat VIAA wel degelijk innovatief werkt.

Ik eindig op een positieve noot. U zegt dat u van extra financiering geen wonderen verwacht. Dat is terecht. U blijft ter zake uw verantwoordelijkheid nemen.

Ik hoop dat wat gebeurd is, voor een jaar is en dat de deuren niet gesloten worden voor de toekomst. Ik hoop dat u binnen die Vlaamse Regering blijft boksen om dit dossier toch tot een goed einde te brengen en dat de beslissing van de regering meer resultaat zal opleveren dan vandaag het geval is.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Mevrouw Karin Brouwers (CD&V): Minister, ik dank u voor uw uitvoerig antwoord. Als u zegt dat het niet echt een besparingsoefening betreft, hebt u dat met de cijfers aangetoond. Ik kan daar voor een deel in komen. U zegt zelf dat het de laatste jaren met horten en stoten is gegaan. Daar moeten we nu toch echt wel vanaf. Geen 'stop and go'-beleid meer in dit dossier, maar kiezen voor een duurzame, structurele oplossing. U hebt dat zelf gezegd en wij kunnen daar alleen in meegaan. Nu zitten we echter in een overgangsjaar, u hebt dat zelf zo genoemd, waarin VIAA zich op de kerntaken zal moeten terugplooiën. Het kan echter niet de ambitie zijn van deze commissie, en ook niet van de regering, om enkel met kerntaken bezig te zijn, met name het redden van de meest bedreigde audiovisuele content. We moeten de ambitie blijven hebben om dit ruimer te bekijken.

Het is belangrijk dat VIAA gered is. In de pers waren er mensen die vreesden voor een afschaffing, maar die komt er duidelijk niet. Het is belangrijk dat VIAA kan blijven bestaan en dat er een overgangsjaar is. We moeten nu de tijd nemen om naar de beste oplossing voor de toekomst te zoeken. We moeten daarbij ten gronde nagaan of er niet ook vanuit Innovatie een kleine inspanning kan gebeuren. Wat Bestuurszaken betreft, hebt u niet geantwoord op mijn vraag. Zullen ook zij daar op een of andere manier bij betrokken worden? Ook de mediasector is vanwege de urgentie niet bij de laatste beslissing in verband met het overgangsjaar betrokken, maar wij hebben de tijd om dat alsnog te doen. U hebt aangegeven dat u dat ook zult doen. Ik ben dan ook tevreden met uw antwoord.

We hebben in het regeerakkoord gezegd dat dit een prioriteit is en dat we dit structureel gaan inbedden. Toch werd daar een zweem van onduidelijkheid over geschapen in de pers en door een aantal organisaties. Intussen is het duidelijk dat we in een overgangsjaar zitten en dat we tijd hebben om alles eens grondig te bekijken met alle sectoren die daar op een of andere manier bij betrokken kunnen worden, zowel binnen de overheid als daarbuiten.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Mevrouw Katia Segers (sp-a): Minister, ik dank u voor uw uitgebreide antwoord en voor uw bereidheid om dit heel belangrijke project proberen te redden. Ik sluit me aan bij de opmerking over de argumentatie van minister Muyters inzake innovatie. Ik vind dat een heel verontrustende visie op innovatie in Vlaanderen. Onze economie zal het moeten hebben van innovatie. Als er dan zo'n enge of geen visie op innovatie wordt gehanteerd, dan vrees ik het ergste. Ik kan niet begrijpen dat er geen middelen van Innovatie voor dit hoogst innovatieve project worden vrijgemaakt.

Minister, u zegt dat het bedrag van 11,8 miljoen euro dat gedurende twee jaar is vrijgemaakt, bijzonder hoog is. Dat is waar, maar het is een project van een onwaarschijnlijke omvang. Als men daar nu de rem op zet, dan zou het getuigen van onbehoorlijk bestuur van Vlaanderen om de hele dynamiek van die eerder geïnvesteerde middelen te laten stilvallen.

Ik ben daarnet vergeten uit te leggen waarom ik het filmpje van Anna Achmatova heb getoond. Op het internet vindt men digitaal de volledige uitzendingen, sinds de jaren 40, van de staatszender Russia. Met één muisklik vind ik Anna

Achmatova die haar eigen gedicht voorleest. Vlaanderen gaat toch niet achteroplopen ten aanzien van Rusland. We vinden het zo evident om alles in andere landen digitaal te vinden, we mogen toch niet achterblijven.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

De heer Wilfried Vandaele (N-VA): Ik heb de indruk dat sommige collega's de heer Meremans een beetje verkeerd begrijpen. Wij zijn natuurlijk ook fervent voorstander van die digitalisering. Dat moet nu eenmaal gebeuren. Die dragers gaan kapot, we moeten daar dus een oplossing voor vinden. Ook afspeelapparatuur geraakt in onbruik of is na verloop van tijd niet meer te vinden tenzij bij die ene stichting in Nederland die daar zorg voor draagt.

Maar moet dat allemaal innovatie blijven? Dat lijkt me niet zo logisch. Wat start als innovatie, is dat na een aantal jaren niet meer. Daar lijkt toch een zekere logica in te zitten. Voorts is het voor ons belangrijk dat de discussie helder wordt gevoerd, zoals dat vandaag is gebeurd. Maar we moeten het hebben over digitalisering, over archivering en, als het even kan mijnheer Caron, ook over ontsluiting. In de krappe financiële context waarin we nu zitten, moeten we ons daarop concentreren en dit losmaken van huisvesting en van alle mogelijke toeters en bellen die we daarbij kunnen betrekken, maar die we vandaag even moeten parkeren.

Ik wil vandaag mijn plicht doen op Gedichtendag. Toen ik tijdens de vorige legislatuur in het parlement kwam, was ik nog geen vast lid van de commissie Cultuur. Ik had een vraag om uitleg in deze commissie Cultuur. Ik kwam binnen en Erik Arckens las Duitse poëzie voor. Daarna nog iemand anders. Ik dacht: is dat de commissie Cultuur van het Vlaams Parlement? Zijn die nu zot geworden? Het was me totaal ontgaan – schande – dat het Gedichtendag was. Toenmalig voorzitter Philippe Coene vroeg of ik ook iets wou voorlezen. Ik had niets voorbereid en heb toen uit het hoofd een sonnet van Shakespeare gedebiteerd. Ik ga dat nu niet doen.

Ik heb in mijn boekenkast twee verzamelbundels gevonden van de onvolprezen Jozef Deleu, nog altijd uitgever van het poëzietijdschrift Het Liegend Konijn. Deleu speelde een rol bij de start van mijn vroegere loopbaan. Voor ik in de politiek zat, had ik een loopbaan. Ik werkte voor een Nederlands-Vlaamse stichting en werd betaald door een Nederlandse stichting. Jozef moest erop toezien of ik mijn werk goed deed, of ik mijn geld waard was. De Nederlanders vonden dat belangrijk.

Bij de geboorte van mijn eerste zoon stuurde Jozef mij een dichtbundel met een opdracht erin, bij mijn tweede zoon nog een keer. De bundels hebben dus een zekere emotionele waarde. Al bladerend kwam ik Gaston Durnez tegen. Het is vrij lichtvoetig, het is geen grote poëzie. Gaston was ook niet onbelangrijk in mijn leven. Hij liet me toen ik heel jong was, toen ik nog studeerde, af en toe iets schrijven in De Standaard en De Standaard der Letteren. Om later een baan te vinden, was dat van veel groter belang dan mijn vele diploma's. (*Gelach*)

Het gedicht heeft ook weer een emotionele waarde. Vóór ik getrouwd was, heb ik het eens aan mijn vrouw doorgespeeld om te gebruiken in de klas. Het valt misschien een beetje uit de toon door zijn eenvoud, maar daardoor past het wel bij mij.

Ballade

*Een elfje liep door Sprookjesland
met een twaalfje aan d'r hand.*

*De elfenkoning zag hen gaan
en sprak de twaalf verbolgen aan.*

*Mijnheer, hoe waagt een twaalf als gij
te vrijen met een elf van mij ?*

*Zo iets is hier nog nooit gezien,
zelfs met geen negen of geen tien !*

*De jongen zei: Vorst, permitteer
dat ik mij even opereer.*

*Hij sneed een stukje uit zichzelf,
toen was de twaalf nog slechts een elf.*

*De vorst schreed voort, hij was voldaan.
Het elfje zag haar jongen aan.*

*Het elfje zag haar jongen aan
en schreiend is het heengegaan.*

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Minister, ik wil nog terugkomen op het project van de gedetacheerde leerkrachten. Dit loopt door het einde van het schooljaar, nog een half jaar. Wil dat zeggen dat die middelen, die 120.000 euro, onvoldoende zijn voor het hele jaar? Ik dacht niet dat het een één-op-éénrelatie was. U hebt de deur een beetje opengelaten naar de toekomst. Maar ik zou graag al iets gecontinueerd zien, zeker wat dit project betreft. Misschien kunt u hieromtrent duidelijkheid scheppen.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Een aantal vragen heb ik al beantwoord, en ik bedoel dat niet kwaad. Andere zaken waarvoor ik bevoegd ben, zal ik verduidelijken. Ik heb net vernomen dat de samenvatting van het rapport vandaag op de site staat van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI). Dat betekent niet, mijnheer Caron, dat het niet mogelijk is om u de volledige versie te geven.

Op uw vraag over de fysieke landingsplaats van het hele project en de omvang ervan heb ik gezegd dat dit nog op de agenda staat. Dat betekent dat het er niet af is. De gesprekken met de stad Gent zijn aan de gang. Meer kan of wil ik daar niet over zeggen. Ze bestaan en dat is positief.

Sommigen hebben het wat emotioneler aangepakt dan anderen. Dat is niet erg, maar ik probeer het wat rationeler te benaderen, dat is mijn plicht. Ik kan u zeggen, u hebt het over besparingen, maar ik heb integendeel middelen bij gezocht.

Er waren vragen over het departement Bestuurszaken. Er zijn contacten geweest met het kabinet van minister Homans. Daar wil men eerst de diepte van het Digitaal Archief Vlaanderen verder bekijken. Men sluit niet uit dat er samenwerkingsplannen zijn. Al die contacten – dat moet men als transversaal beschouwen – zijn nog aan de gang.

Ik heb met ontroering kennis genomen van de verklaring op eer dat het volledige Russische staatsarchief vandaag digitaal te vinden is. Collega's, ook in andere landen heeft men keuzes moeten maken en is niet alles, jammer genoeg, gered kunnen worden. We moeten uiteraard ons uiterste best doen om het maximale te doen.

Mevrouw Bastiaens, de steun vanuit Onderwijs, gekoppeld aan schooljaren, heeft te maken met de normale, statutaire afspraken en regelingen die daar bestaan.

Uw vraag ging natuurlijk verder. Uzelf, de leden van de commissie en ikzelf zouden natuurlijk willen dat de ontsluiting niet abrupt stopt op het einde van een schooljaar. Ik kan bevestigen dat het ontsluitingsvraagstuk mee beantwoord wordt in een gunstig toekomstperspectief. Concreter kan ik er niet over zijn, want dat is net de inzet van de gesprekken van de komende maanden. Zelfs al plooiën wij ons even terug op de kerntaken digitalisering en archivering, dan is het logisch dat dit alles vrij nutteloos zou zijn als wij daaraan geen ontsluitingsstrategie kunnen koppelen. Ook dat moet zeker meegenomen worden in het toekomstperspectief.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik wil eerst even zeggen dat 'De pleinvrees der kanunniken' van Jozef Deleu mij heel vaak in mijn eigen carrière geïnspireerd heeft. Ik heb zelf ook een loopbaan gehad. Als mensen mij vragen wat voor werk ik doe, zeg ik altijd dat ik niet werk, maar dat ik in de politiek zit. Jozef Deleu was bijna een buurman van mij. Toen hij enkele jaren geleden erg ziek was, heeft hij een werkje geschreven 'Gras dat verder groeit'. Het zijn hele korte tekstjes. Het is zijn beste werk dat hij ooit heeft geschreven. Ik beveel iedereen aan om het eens te lezen. Het leest makkelijk en is bijna reflecterend, wat gebeurt als iemand wordt geconfronteerd met een ernstige ziekte. Ik ben blij dat Jozef nog altijd met Het Liegend Konijn bezig kan zijn en ons nu en dan kan herinneren aan de dreigende politisering van het bestuur van de VRT, zoals hij vorig weekend in verschillende kranten heeft gedaan.

Ik wil aan een van de steunpilaren van minister Muylers, met name de heer Meremans, meedelen dat het mij geen fluit interesseert waar het geld vandaan komt. We willen minister Muylers ook niet meer met de vinger wijzen dan nodig, maar als het dan toch een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering is, moet minister Muylers meezoeken naar een oplossing, net als alle andere ministers. Minister, ik heb begrepen dat er voor dit jaar een tussentijdse oplossing is en dat het daarbij zal blijven. Ik hoop alleszins dat er een langetermijnoplossing komt. Ik zou de wens willen uitdrukken dat wij met zowat alle collega's in deze commissiezaal, een motie zullen indienen – mevrouw Bastiaens, ik heb begrepen dat u ook die intentie hebt – als er een meerderheid is die diezelfde boodschap deelt met mij: bouw VIAA uit tot een bouwsteen van het cultuurbeleid in de toekomst.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Mijnheer Caron, het klopt inderdaad dat ik gisteren een aantal collega's al had gepolst voor het opstellen van een motie. Dit debat is zeker niet ten einde, maar het is misschien wel een goede zaak om tot slot van deze discussie vandaag, de verschillende argumenten samen te brengen in een motie.

De voorzitter: Minister, u hebt gezegd dat een samenvatting van de studie te vinden is op de website van EWI. Die samenvatting kan ook op de pagina van onze commissie komen.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp·a): Als er een motie van de meerderheid komt, willen wij graag nagaan of wij ons kunnen aansluiten.

De voorzitter: De interpellatie is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Yamila Idrissi aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de dreigende verkommering van het Koninklijk Belgisch Filmarchief Cinematek – 837 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: Mevrouw Idrissi heeft het woord.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp-a): Voorzitter, minister, collega's, op 16 januari vestigde Kristel Vandenbrande, de adjunct-directeur van het Koninklijk Belgisch Filmarchief Cinematek de aandacht op een prangende kwestie. Het waardevolle archief – het tweede grootste van Europa – met maar liefst een miljoen filmdozen, dreigt totaal te verkommeren. De huidige stockeringsgebouwen zijn in de jaren 80-90 als noodoplossing verworven, maar waren in feite nooit bedoeld voor de bewaring van films. Het is een problematische zaak, omdat film het best wordt bewaard bij een temperatuur van maximaal 5 graden en een luchtvochtigheid van 35 procent.

De twee grote stockeringsgebouwen in Elsene vreten energie en veel installaties moeten dringend worden vernieuwd. Als we niet opletten, gaat er waardevol filmerfgoed verloren. Tragisch, zeker aangezien in vrijwel heel Europa ondertussen werk is gemaakt van duurzame filmconservering.

Een van de pistes die naar voren wordt geschoven, is de Reyerssite, waar de VRT en de RTBF hun gebouwen hebben. Daar zal in de komende jaren het mediapark het licht zien. Dit ambitieuze project zal plaats bieden aan nieuwe omroepgebouwen, andere mediabedrijfjes en verwante voorzieningen. Ook het Cinematek-project is al opgenomen in het programma voor de herontwikkeling. Niet alleen de huidige collectie, maar ook de beeldarchieven van de VRT en de RTBF zouden een plaats krijgen in een nieuw, aangepast gebouw op de Reyerssite.

Bovendien kan de expertise van Cinematek worden ingezet om het beeldarchief van de VRT waar nodig te restaureren en te digitaliseren. Zelfs een opleidingscentrum voor digitalisering behoort tot de mogelijkheden.

Minister, toen ik deze vraag om uitleg stelde, was ik me niet zo bewust van het feit dat het de zenuw raakt van Cinematek. Cinematek is een stichting van openbaar nut en dat betekent dat geen enkele overheid zich het probleem aantrekt van filmarchivering. Ze krijgen federale subsidies, maar dat betekent niet dat er een federaal beleidsplan is voor Cinematek. Ze krijgen ook een schenking van de Nationale Loterij. Cinematek krijgt evenveel als het filmarchief van Luxemburg. Als je de collecties vergelijkt, dan zie je dat Cinematek een Europese autoriteit is, en Luxemburg helemaal niet. Ze doen heel veel met heel weinig geld.

Minister, bent u op de hoogte van dit probleem en van de eventuele piste om naar de Reyersite te verhuizen? Wat denkt u daarvan? Hebt u hierover al overlegd met collega's? Gaat u zich de problematiek van het filmarchief aantrekken? Bent u van plan een begin van beleid of visie voor de archivering van film te ontwikkelen?

Cinematek werkt ook samen met het Vlaams Instituut voor Archivering (VIAA). Als de budgetten daar worden ingekrompen, dan zal dat ook een repercussie hebben op Cinematek, maar ook op alle andere organisaties bij wie vandaag ook al het water aan de lippen staat. Geloof u dat er een oplossing ligt in de schoot van de fameuze samenwerkingsovereenkomst Vlaanderen-Franse Gemeenschap?

De voorzitter: De heer Poschet heeft het woord.

De heer Joris Poschet (CD&V): Ook ik zal jullie vergasten op een gedicht. Ik ga daarvoor naar het Oosten, maar niet zover als mevrouw Segers. Ik stop halverwege, namelijk in Polen, bij Wislawa Szymborska, die de Nobelprijs Literatuur heeft gewonnen in 1996. Hiermee wil ik een postuum antwoord bieden aan iedereen die me heeft gevraagd: "Waarom studeer je in godsnaam

Slavistiek?" Wel, dat is om in de commissie Cultuur een gedicht van een Poolse dichteres te kunnen voorlezen. Ik zal het in het Nederlands doen.

Einde en begin

*Na elke oorlog
moet iemand opruimen.
Min of meer netjes
wordt het tenslotte niet vanzelf.
Iemand moet het puin
aan de kant schuiven
zodat de vrachtwagens met lijken
over de weg kunnen rijden.
Iemand moet waden
door het slijk en de as,
de veren van canapés,
de splinters van glas
en de bloederige vodden.
Iemand moet een balk aanslepen
om die muur te stutten,
iemand het glas in het raam zetten,
de deur in de hengels tillen.
Fotogeniek is het niet
en het kost jaren.
Alle camera's zijn al
naar een andere oorlog.
De bruggen moeten terug
en de stations opnieuw.
Van het opstropen
gaan mouwen aan flarden.
Met een bezem in de hand
vertelt iemand nog hoe het was.
Iemand luistert en knikt
met een hoofd dat nog niet is afgekletst.
Maar bij hen in de buurt
duiken al gauw lieden op
die het begint te vervelen.
Soms zal iemand nog
onder een struik
doorgeroeste argumenten opgraven
en ze naar de vuilnishoop brengen.
Zij die wisten
waarom het hier ging,
moeten wijken voor hen
die weinig weten.
En minder dan weinig.
En ten slotte zo goed als niets.
In het gras, overwoekerd
door oorzaak en gevolg,
moet iemand liggen die
met een aar tussen zijn tanden
naar de wolken staart.*

Dan ga ik even in op Cinematek. Vorige week had ik het genoeg om met enkele collega's, ook van het federaal parlement, Cinematek te bezoeken. Ik was enorm geschrokken. Ik kende het niet en wist niet dat het zo'n omvang heeft en wereldwijd tot de top vijf behoort. Er worden duizenden filmbanden bewaard met een schat aan verbeelding en op het netvlies gebrande beelden. Het is inderdaad

een stichting van openbaar nut. Dat heeft het voordeel dat ze onafhankelijk zijn, dat ze een flexibele structuur hebben. Het nadeel is dan dat ze niet een natuurlijke vader en moeder hebben die voor zijn of haar verantwoordelijkheid kan worden gesteld, weze het dat dat de gemeenschappen zijn of de federale overheid. Op dit moment zijn het vooral de federale overheid en de Nationale Loterij die dit steunen. Maar dat is niet wettelijk of decretaal verankerd. Cinematek genereert voor een derde aan eigen inkomsten. De overheid staat dus niet in voor 100 procent financiering.

Minister, wat kunt u vanuit de Vlaamse Gemeenschap doen? Dat is geen gemakkelijke vraag, dat weet ik, want het gaat om centen, terwijl dit meer een besparingsperiode is dan een periode van nieuwe uitgaven. Ziet u mogelijkheden om dit op Europees niveau te tillen of een uitweg te vinden in een samenwerking met het Europese niveau? Misschien kunnen we dat koppelen aan Brussel als Europese hoofdstad, aangezien dit toch tot de top van de Europese filmarchieven behoort.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Mevrouw Idrissi zei dat Brussel een moeilijk geval is. Ik hoop dat dat niet geldt voor de Brusselaars.

Ik heb Cinematek ook bezocht, maar dan wel in de zomer van 2013. Ik druk mijn appreciatie uit voor de instelling en het werk dat men daar levert. Die instelling wordt gesubsidieerd door de federale overheid en de Nationale Loterij. Het heeft een bicultureel statuut. Cinematek en ook andere instellingen kijken uit naar bijkomende mogelijkheden. Cinematek zou eventueel ook digitaliseren, net als het archief van de VRT, maar daarstraks hadden we het over VIAA. Ik hoop dat we dan geen twee organisaties ondersteunen die met hetzelfde bezig zijn. Een van de aanbevelingen was om dubbele financiering te vermijden.

Samenwerking met organisaties die geen Vlaamse instelling zijn of door de Vlaamse overheid worden gesubsidieerd, kan projectmatig zijn – dat is in het verleden al bewezen –, als het een meerwaarde biedt voor de Vlaamse overheid en het Vlaamse archief. Ik beseft ook dat er in het archief waardevolle erfgoedelementen zijn, dat betwist niemand. De vraag is wie het moet financieren. Er gaan in Brussel nog talloze andere ballonnen op. Men kijkt naar de gemeenschappen, of daar niet extra geld vandaan kan komen.

Projectmatig kunnen de gemeenschappen samenwerken met instellingen die door de federale overheid worden ondersteund, maar een structurele financiële ondersteuning is iets anders. Daarnet nog, en de komende maanden ook, debatteren we over keuzes die de regering maakt, ook in het cultuurbeleid. Je moet ook zorgen dat de eigen instellingen hun werk kunnen blijven doen. In plaats van te gaan naar onze kerntaken, komt er nu steeds meer bij. Dat is allemaal waardevol en de moeite, ik kan het best begrijpen. Maar wij moeten niet inspringen omdat er ergens anders te weinig financiering zou zijn. Die bedenking geef ik mee. Ik kijk reikhalzend uit naar uw antwoord, maar in de toestand waarin wij ons bevinden, is structurele ondersteuning zeer moeilijk.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Mevrouw Idrissi, u hebt gelijk dat u dit aankaart, want de waarde van de collectie van Cinematek staat buiten kijf. Het is een van de rijkste filmcollecties in Europa en zelfs wereldwijd. Er dient dan ook te worden geïnvesteerd om deze collectie ook in de toekomst te vrijwaren en volgens de huidige normen toegankelijk te maken voor toekomstige generaties.

De voorbije zomer heeft Cinematek beslist alles in het werk te stellen om zo snel mogelijk een meer duurzaam onderkomen te vinden. Deze intentie werd ook publiek gemaakt in de strategische nota, die het voorbije najaar ruim verspreid werd en ook op mijn kabinet werd ontvangen. Er zijn evenwel nog geen beslissingen genomen qua locatie. Cinematek is pas gestart met het verkennen van mogelijke pistes.

De Reyerspiste vormt, gezien de aard van het project, een eerste piste die nader verkend wordt. Sinds de zomer heeft Cinematek hierover contact met het Agentschap voor Territoriale Ontwikkeling (ATO) van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, dat de herinrichting van de site coördineert. Het ATO voert momenteel een studieopdracht uit over de stockeringsmogelijkheden van het archief van Cinematek op de Reyerssite in het kader van het masterplan. Cinematek is ook opgenomen in het programma voor herontwikkeling, maar dit programma bevindt zich voorlopig nog in een verkennende studiefase. De mediasite op Reyers kan vanzelfsprekend een waardevolle piste zijn, gezien de mogelijke synergieën. De aanwezigheid van Cinematek kan ook een meerwaarde betekenen voor de mediasite an sich. De VRT heeft te kennen gegeven dat zij bereid is tot samenwerking met Cinematek, indien dit opportuun is binnen het Vlaamse archiefbeleid en indien dit in het voordeel is van de VRT en Cinematek. Er zijn dus voorwaarden, maar er is een positieve, open houding.

De creatie van een volwaardig filmconservingscentrum is een project over verscheidene jaren dat enkel gerealiseerd kan worden wanneer er een draagvlak is bij de verschillende beleidsniveaus, daarin hebt u gelijk en daarmee vertel ik niets nieuws. Op dit moment heb ik over dit concrete project nog geen overleg gehad met mijn collega's, maar in de toekomst zal dit zeker gebeuren.

Er zit een element van korte termijn in uw vraag, maar hoofdzakelijk gaat het om middellange termijn. Wat de korte termijn betreft, namelijk dat de publieke financiering uitsluitend door de federale overheid gebeurt en dat daar een gat valt, is het niet evident voor mij om de gaten die elders vallen zomaar te dichten. Maar goed, we worden geconfronteerd met de realiteit en de feiten. Zelfs al ben ik tot veel bereid, het is allemaal niet zo vanzelfsprekend op korte termijn.

Op middellange termijn gaat uw vraag over de verhuis. Die gesprekken zullen we zeker opstarten met de collega's, zowel in verband met cultuur als media. We gaan kijken met de VRT en noodzakelijkerwijze ook de RTBF wat mogelijk is. Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest speelt toch al een constructieve rol daar, via de coördinatie door ATO. Ik sluit dus niet uit dat er mogelijkheden zijn. We zullen in de komende maanden eerder dan weken hopelijk verder perspectieven kunnen brengen.

Mevrouw Yamila Idrissi (sp-a): Minister, ik dank u voor uw antwoord, dat mij wel hoopvol stemt. U bent bereid om daar mee in te stappen en na te denken over de piste van de Reyerssite. Het klopt dat mijn vraag ook gaat over de iets langere termijn. Nog los van subsidies, want dat woord heb ik niet eens genoemd, vraag ik me af welke minister het zich wil aantrekken om een traject uit te denken voor de digitalisering van het filmarchief. Dat overlapt deels met VIAA. En misschien kunnen ze daarin worden opgenomen. Er zou minstens een visie moeten zijn op waar we naartoe willen met dat – zoals u zelf hebt bevestigd – internationaal gerenommeerde archief. U gooit het kind niet met het badwater weg. Dat stemt me blij en hoopvol.

De heer Joris Poschet (CD&V): Ja, dank u wel voor uw antwoord, minister. Ik ben ook blij dat u werkt aan perspectieven in de komende maanden. Het klopt natuurlijk niet volledig wat de heer Meremans zei, dat VIAA en Cinematek

hetzelfde werk doen. Door de financiële situatie waarin ze zitten, hebben ze ook wel het gezond verstand om geen dubbel werk te doen.

Cinematek heeft een specifieke expertise en een technische bagage die niemand anders heeft. De mensen die die films conserveren en restaureren kunnen hun opleiding niet eens in België volgen, enkel in Milaan en Amsterdam. Dat is op internationaal niveau. Het is eerder een toegangspoort, voor wat nadien naar VAAA gaat, en geen dubbel werk. Ik kijk ook hoopvol verwachtend uit naar de komst van meer nieuws over samenwerking.

De heer Marius Meremans (N-VA): Ik kan me aansluiten, we zijn allemaal hoopvol. Minister, ik heb gehoord dat u daarover nog moet overleggen met uw collega's en dat het moet passen binnen ons Vlaamse cultuurbeleid. Er moet een meerwaarde zijn. Er is een samenwerkingsakkoord, dat nog moet worden ingevuld. We kijken er ook naar uit.

Indien men voor instellingen die niet Vlaams zijn maar nu door een ander niveau worden gesubsidieerd of geleid, verwacht dat Vlaanderen een rol opneemt, moet er ook een vorm van zeggenschap zijn. Dat wil ik zeker eens bekijken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Bart Caron aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over het beleid inzake veilingen van Vlaamse collecties en de verwerving van collectiestukken door Vlaamse musea
– 802 (2014-2015)**

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Voorzitter, minister, collega's, in De Tijd van 14 januari staat een opmerkelijk artikel. We lezen dat de Antwerpse verzamelaar Maurice Verbaet zijn indrukwekkende collectie vooroorlogse kunst verkoopt. Met de opbrengst richt hij zich op werken van na 1945. De fantastische collectie werd nog tentoongesteld in het Museum van Elsene, en op de expo 'Modernisme' in het Gentse Museum voor Schone Kunsten in 2013 kwam een groot deel van de werken in bruikleen van hem. Voor de verkoop van zo'n vijfhonderd werken uit zijn topcollectie gaat Verbaet in zee met Eric Gillis, een relatief onbekende naam in de Brusselse galeriewereld die ondertussen wel een reputatie heeft opgebouwd. De galerie krijgt daarvoor dertig maanden tijd.

Op 14 januari opende de eerste kooptentoonstelling bij Eric Gillis. De 70 werken die hij er presenteert, dateren uit de periode 1878-1928. Het betreft werk van symbolisten als Spilliaert, Minne en Rops, maar ook van impressionisten, dadaïsten, mensen van de Latemse school en avant-gardekunstenaars. Het absolute topwerk is James Ensors 'Stilleven met appelen', uit 1883. Daarnaast vernam ik dat er op 20 januari een veiling is van belangrijke Vlaamse werken bij Brussels Art Auction. Het gaat om 78 werken van de Belgische kunstmecenas Gustave Van Geluwe, die inmiddels is overleden. Er zijn werken van James Ensor, Constant Permeke, Gustave De Smet, Jean Brusselmans, Pierre Alechinsky, Frits Van den Berghe en anderen. Bij nader toezien blijkt dat daar geen werken worden geveild die op de topstukkenlijsten van de Vlaamse Gemeenschap voorkomen.

De eerst vermelde collectie van werken is wel degelijk voor ons interessant, terwijl de tweede collectie aansluit bij wat we al in onze musea hebben. De verkoop van beide collecties kan de Vlaamse musea opportuniteiten bieden om

hun collectie met belangrijke werken te verrijken. Het is al een tijdje geleden dat ik werd geconfronteerd met zo'n verkoop en met de omgang van de overheid met de verkoop van interessante werken.

Minister, welke strategie hanteert de Vlaamse overheid als er belangrijke collecties te koop worden aangeboden? Wordt er onderzocht of er sleutelwerken of werken worden aangeboden die op de topstukkenlijst voorkomen? Is dat het geval bij de collectie-Verbaet? Het is geen eenvoudige zaak, want beide collecties worden in Brussel te koop aangeboden. Dat is zeker niet het geval bij de tweede collectie. Wordt er overlegd met de Vlaamse musea om te onderzoeken of er een mogelijkheid bestaat om sommige van deze stukken te verwerven? Zijn er voldoende Vlaamse middelen voor een aankoop? Ik meen te weten dat het budget voor de aankoop van topstukken en de projectmiddelen uit het Erfgoeddecreet niet zo groot is. Heeft de Vlaamse Gemeenschap een techniek of methode om op veilingen te kunnen bieden op collectiestukken? Dat is niet eenvoudig, want als de overheid zichtbaar aanwezig is, gaan de prijzen met een sprong omhoog. Bestaat er belangstelling voor onderdelen van de collectie-Verbaet? Of zal dit onderzocht worden?

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, deze vraag is niet nieuw. Zo is hier op 30 juni 2011 een discussie gevoerd over een collectie die te koop werd aangeboden en waarvan we niet op de hoogte waren. Die collectie is aangekocht door het Museum of Modern Art (MoMA) in New York. Toen is al gevraagd hoe het komt dat we niet op de hoogte waren. Toenmalig bevoegd minister Schauvliege zei toen dat er eigenlijk geen inventaris is van privécollecties. Ze zei wel dat ze een brief zou schrijven naar de musea, om na te gaan hoe we in de toekomst de zaken zouden kunnen aanpakken. Toen is ook gesuggereerd om een netwerk uit te bouwen en contact op te nemen met privéverzamelaars. Men was ook al bezig na te gaan of men met tools zoals een vrijstelling van successierechten vooruitgang zou kunnen boeken.

Toen heeft de commissievoorzitter, de heer De Coene, ook gesteld dat de aankoop van stukken ertoe moet leiden dat de aangekochte stukken dan ook getoond worden. Vergeef me als ik oneerbiedig ben, maar soms is het misschien beter dat niet wij het stuk aankopen – toch als de aankoper het stuk tentoonstelt. Een ander punt is de vraag of er voldoende Vlaamse middelen zijn om de werken aan te kopen. De budgetten van onze musea voor aankopen zijn niet erg uitgebreid. Misschien trap ik een open deur in, maar naast een aankoopbeleid hebben we ook nood aan een afstotingsbeleid, want zo kunnen we middelen vrijmaken om onze collecties te verrijken. Dat laatste is een delicate materie, maar we moeten daarover toch durven na te denken.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Collega's, ik was toevallig aanwezig op de veiling waarnaar de heer Caron verwijst. Het is boeiend om te zien wat er in de Vlaamse kunstwereld omgaat. De veilig vond inderdaad in Brussel plaats, maar er liepen zeer veel Vlamingen rond.

De heer Meremans zei het al: onze musea hebben beperkte middelen. Die avond zijn werken tegen een tiende van de geschatte prijs van eigenaar veranderd, maar de grote Vlaamse stukken zijn bijna drie keer duurder dan de geschatte waarde verhandeld. Dat toont toch aan hoe groot de waardering voor ons kunstpatrimonium is, en daar zijn we erg blij om. Dat roept wel de vraag op hoe we daarmee omgaan. Het ging natuurlijk wel om gevestigde waarden. Het is voor onze musea niet eenvoudig om mee te bieden. We moeten nadenken welk aankoopbeleid we nu al kunnen voeren om werken van hedendaagse en minder bekende Vlaamse kunstenaars te verwerven. Een tweede zaak is de vraag hoe

we een samenwerkingsverband kunnen realiseren tussen onze musea en privéverzamelaars. Die verzamelaars zijn wel degelijk gevoelig voor het nut van het conserveren van ons patrimonium. Heel weinig mensen kopen stukken aan om ze in een kluis weg te stoppen. Men ziet dat aan de manier waarmee mensen daarmee bezig zijn – ook aan de teleurstelling wanneer ze een bepaald werk niet kunnen verwerven. Ik denk dus dat we hierrond een mooi verhaal zouden kunnen schrijven.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, in mijn beleid wil ik zeker de nodige plaats inruimen voor de bescherming van het roerend erfgoed van bijzonder belang. Ik wil daartoe een tweesporenbeleid voeren dat zowel inzet op de verwerving van 'topstukken' als van 'sleutelwerken'. Bij de verwerving van topstukken wil ik absolute prioriteit geven aan de verwerving van het cultureel erfgoed dat vanwege zijn uitzonderlijk belang voor de Vlaamse Gemeenschap reeds in de topstukkenlijst werd opgenomen. Ook wil ik, in overleg met de musea en erfgoeddeskundigen, actief de mogelijkheden nagaan om erfgoed te verwerven dat niet op de topstukkenlijst staat, maar er na verwerving in opgenomen wordt. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de aankoop van belangrijk erfgoed dat zich nu in het buitenland bevindt.

Daarnaast wil ik, waar mogelijk, invulling geven aan de 'sleutelwerkenregeling'. Binnen deze regeling verwerft de Vlaamse overheid op voorstel van een op Vlaams niveau ingedeeld museum, collectiestukken die een cruciale rol kunnen spelen binnen de collectie en het collectieverhaal van het museum, maar door hun hoge venale waarde buiten het aankoopbereik van het museum vallen.

Mijnheer Meremans, dat zal niet voor volgende maand zijn, maar deze legislatuur gaan we de tweesprong tussen aankoop- en afstotingsbeleid niet langer uit de weg kunnen gaan. Ik wil me nu niet vastrijden in een positie, omdat ik ook weet dat dit bij experts heel gevoelig ligt. Ze geven tegenstrijdige adviezen. Het zou wel nuttig zijn om in de komende maanden en jaren tot een positionering te komen.

Ik ben dan ook zeer gelukkig met de tussenkomst van mevrouw Bastiaens die de problematiek opentrekt. Mijnheer Caron, ik ben tevreden hier vaak aan uw zijde te zitten, maar met mevrouw Bastiaens is de synergie nog net iets aangener. *(Gelach)*

U hebt in enkele woorden aangegeven welke uitdagingen daar voor ons liggen. Hoe kunnen overheid en musea samen een beter beleid uitstippelen? De tijd ligt ver achter ons dat individuele musea de mogelijkheden hadden om zelf een exclusief beleid te voeren. U hebt ook gevraagd hoe we ervoor kunnen zorgen dat we met private verzamelaars betere afspraken maken om werken te ontsluiten, tijdelijk of permanent. Allemaal niet eenvoudig, maar het zijn zaken die op ons aller agenda staan en die we samen eens ten gronde moeten bekijken op het moment dat we concretere voorstellen kunnen en zullen doen.

U vroeg naar onze strategie, mijnheer Caron. Wanneer belangrijke collecties voor verkoop op de Belgische markt worden aangeboden, zal mijn administratie een check doen op de kwaliteit en het belang van de stukken die voor verkoop worden aangeboden. Mijn administratie laat zich daarin bijstaan door de informele contacten die zij binnen de musea en de kunsthandel heeft.

Bij deze check zal het vrij snel opvallen indien er op de topstukkenlijst opgenomen kunstwerken worden aangeboden. Deze kans is echter zeer klein. Topstukken kunnen immers niet zonder voorafgaande toelating buiten Vlaanderen worden gebracht. De grotere marktspelers voeren vandaag de dag

allemaal hun eigen provenance onderzoek, het herkomstonderzoek. Het op de markt brengen van beschermde cultuurgoederen, in overtreding van de geldende beschermingsmaatregelen, is economisch onhaalbaar. Kopers eisen immers van het veilinghuis of de handelaar dat deze garanties bieden dat het werk een geldige eigendomstitel heeft. Bij werken die op de markt komen in overtreding van een beschermingsregeling is dat niet het geval.

Er is over de werken uit de collectie-Verbaet informeel overleg geweest tussen mijn administratie en actoren uit het museale veld. Indien musea, ingedeeld bij het Vlaams niveau, besluiten dat bepaalde werken een sleutelrol zouden kunnen innemen binnen hun collectie, kunnen zij een vraag indienen binnen de 'sleutelwerkenregeling'. Indien de Vlaamse overheid op deze vraag ingaat en het werk weet te verwerven, wordt het daarna in langdurige bewaring gegeven aan dat museum.

Zowel de aankoop van topstukken als van sleutelwerken gebeurt op het budget van het Topstukkenfonds en dus niet op de projectmiddelen uit het Erfgoeddecreet. De jaarlijkse dotatie voor het Topstukkenfonds bedraagt 563.000 euro. Op dit budget moeten ook de restauraties van topstukken worden gefinancierd. De middelen voor aankoop zijn aldus beperkt. Het zal dus zaak zijn om, wanneer zich opportuniteiten voordoen die de draagkracht van het Topstukkenfonds overstijgen, aan de Vlaamse Regering te vragen om mee te voorzien in een oplossing. Dit is in het verleden wel eens gebeurd en zal misschien ook in de toekomst kunnen.

Het bieden op veilingen is een zeldzaamheid en gebeurt desgevallend via een tussenpersoon. Dit was bijvoorbeeld enkele jaren geleden het geval bij de verwerving van de Prova Car van Panamarenko op een Londense veiling. Voor een goed begrip, mijnheer Meremans, ik vermoed dat mevrouw Bastiaens volledig privatim aanwezig was op de veiling waar ze het over had.

Op de vraag of de Vlaamse overheid belangstelling heeft voor de collectie-Verbaet kan ik niet antwoorden, mijnheer Caron.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Op dat laatste, het gebeurt zelden dat 'geen antwoord' goed nieuws is. Hier is dat het geval.

Ik ben het eens met uw aanpak. Ik weet dat het grosso modo zo gebeurt. Ik voel de alertheid, ook bij museumdirecties. Ik heb rond de eerste collectie-Van Geluwe nog geïnformeerd bij de administratie en daar bevestigen ze die alertheid. Ik kan dat alleen maar toejuichen.

Vroeger kreeg men inderdaad middelen om topstukken te verwerven. Vroeger werd het Erfgoeddecreet ook gebruikt door de regionale en kleinere musea voor hun collectie. Dat zijn natuurlijk geen topstukken. Een sleutelwerk heeft voor een regionaal museum een ander belang dan een topstuk. Ik pleit voor meer steun daarvoor in de toekomst, zowel voor de ambachtelijke als de kunstmusea, dat maakt me niet uit. Verder onderschrijf ik uw beleid. Ik pleit nog voor voldoende middelen in het Topstukkenfonds. Het Financieringsfonds voor Eenmalige Uitgaven (FFEU) kan daar desnoods nog bij helpen. Laten we geen kansen voorbij laten gaan om sleutelwerken aan te kopen, dat is cruciaal voor onze musea.

Mevrouw Bastiaens zal dat ook interessant vinden, niet ten persoonlijke titel vermoed ik, daarvoor zullen de prijzen te hoog liggen. Ik heb dezelfde belangstelling. Ik ben daarvoor ook op internet gegaan, zelfs met mijn vrouw. Sommige prijzen vielen nog mee, al zal de uiteindelijke prijs veel hoger liggen dan de inzet, vermoed ik.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Marius Meremans aan Sven Gatz, Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel, over de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) – 822 (2014-2015)

Voorzitter: mevrouw Caroline Bastiaens

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Het Vlaams regeerakkoord vermeldt volgende doelstelling: "We voegen een aantal beleidsdomeinen samen en verminderen het aantal entiteiten en strategische adviesraden."

In de beleidsnota Algemeen Beleid gaat minister-president Bourgeois onder SD 4 in op de coördinatie van specifieke horizontale strategische prioriteiten voor de Vlaamse overheid. Hieronder valt onder andere de hervorming van de strategische adviesraden. Hierover stelt de beleidsnota: "Bij de hervorming van de strategische adviesraden zal ik zorgen voor de administratieve inbedding van de secretariaten van de SAR Landbouw en Visserij, de Vlaamse Woonraad en de SAR voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media in de SERV. Ik zal ook de nodige generieke ondersteuning geven bij de afschaffing van SAR VRWI, SARiV en Vlabest, en bij de omvorming van de SAR MINA-raad en de SARO tot de Omgevingsraad. Samen met de betrokkenen zullen we oplossingen zoeken voor de overdracht van het secretariaatspersoneel binnen de diensten van de Vlaamse overheid."

Hoewel in de nota de administratieve inbedding van het secretariaat van de SARC in de SERV vooropstelde, gaf de Vlaamse Regering op vrijdag 16 januari 2015 haar goedkeuring aan het inbedden van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) in het departement van culturele aangelegenheden binnen het beleidsdomein Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

Deze beslissing past uiteraard in de doelstelling van het Vlaamse regeerakkoord waarbij een vermindering van het aantal strategische adviesraden (SAR) vooropgesteld wordt.

Minister, op basis van welke factoren werd finaal beslist om de SARC onder te brengen in het departement van culturele aangelegenheden binnen het beleidsdomein CJSM en niet in te bedden in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)? In hoeverre zal deze beslissing van de Vlaamse Regering de samenwerking tussen het agentschap CJSM en de SARC in de toekomst veranderen?

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron (Groen): Ik heb het ook gelezen in de notulen van de regering, en ik wil hardop zeggen dat ik het toejuich. De SARC blijft integraal de vier domeinen hebben en er gebeurt dus geen herverkaveling. Het had gekund, onder ons gezegd en gezwegen. Bovendien is voor de eigenheid van de materie waarover het hier gaat, een positionering dichtbij het departement adequater dan een positionering bij een sociaal-economische raad. Zo'n raad is een huis met vele kamers en het begrip 'middenveld' wordt er anders ingevuld dan in onze sectoren.

Ik vermoed dat uw tweede vraag erover gaat of de SARC autonoom advies zal kunnen geven en of ze ondersteund zullen worden. Het is natuurlijk wel belangrijk dat dat wordt gegarandeerd.

Mevrouw Caroline Bastiaens (CD&V): Ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om aan te geven dat de beslissing van de Vlaamse Regering door mijn fractie ook wordt toegejuicht. Zoals de heer Caron al zei, heeft het model van de SARC in het verleden absoluut een meerwaarde gehad. Ook wij zijn zeer blij dat, ondanks allerlei geruchten, het geheel van de departementen samen is gebleven. Ook die meerwaarde is in het verleden bewezen.

Het feit dat de SARC binnen het departement blijft, kan enkel maar het goede samenspel van adviesuitwisseling bevorderen. Op die manier kan er samen vorm worden gegeven aan een goed onderbouwd en ambitieus beleid de komende jaren.

De voorzitter: Minister Gatz heeft het woord.

Minister Sven Gatz: Voorzitter, collega's, alvorens op uw concrete vragen in te gaan, bevestig ik inderdaad dat de Vlaamse Regering op 16 januari 2015 het decreet betreffende de hervorming van de strategische adviesraden principieel heeft goedgekeurd met het oog op de advisering door de adviesraden en met het oog op het inwinnen van het advies van de Raad van State.

In uw toelichting bij de vraag citeert u – terecht – de passage uit de beleidsnota Algemeen Regeringsbeleid 2014-2019. Maar voorafgaand aan de passage die u citeert, staat het volgende: "Naast een rationalisering van het aantal strategische adviesraden, wil ik sterk inzetten op de beleidsvoering in overleg en in samenwerking met alle belanghebbenden. Het verzekeren van een goed maatschappelijk draagvlak is een belangrijke voorwaarde om het vertrouwen van de burgers in politieke en ambtelijke instellingen te versterken."

Met betrekking tot de inbedding van de SARC in de SERV is er vooral een probleem geweest van voldoende draagvlak.

Ik ga nu in op uw concrete vragen. De reden waarom er geen inkanteling is van deze adviesraad in de SERV is drievoudig. Ten eerste, een van de grote doelstellingen op bestuurlijk vlak is de verkokering tegengaan en het aantal bestuurlijke entiteiten te verminderen. Welnu, door de optie van de Vlaamse Regering waarbij de rechtspersoonlijkheid van de SARC wordt opgeheven, wordt deze instelling toegevoegd bij het bestaande ministerie. De beslissing doet dus helemaal geen afbreuk aan het objectief van de Vlaamse Regering om het aantal entiteiten met rechtspersoonlijkheid binnen de Vlaamse administratie te verminderen.

Er is een tweede reden waarom de SARC niet naar de SERV gaat. Een oude spreuk zegt het volgende: de liefde moet van twee kanten komen. Het SERV-advies van 22 januari 2014 luidde als volgt: "De SERV wil niet functioneren als Managementondersteunende Dienst (MOD) voor gelijk welke SAR zonder inhoudelijke synergieën." Dat is een citaat uit de brief aan de Vlaamse Regering. Op pagina 22 van het eigenlijke advies staat: "In die zin past een strategische adviesraad zoals CJSM of een adviesraad Handicap niet of veel minder bij de SERV dan de Mobiliteitsraad van Vlaanderen of de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid (SARWGG). De SERV vraagt dan ook om ten aanzien van deze adviesraden alternatieven te bekijken." Het is op deze piste dat we verder zijn gegaan. We, dat zijn mijn administratie en de SARC zelf, maar ook minister Muyters, met wie we overlegd hebben.

Ook binnen de SARC was er een gelijkaardig standpunt op 27 januari van dit jaar. "We zijn ervan overtuigd dat het voorstel om de SARC in te bedden in de SERV geen enkele besparing met zich meebrengt en evenmin een inhoudelijke meerwaarde betekent voor de adviezen."

De derde reden is geen reden ten gronde, maar het voorstel zoals het nu is opgenomen in het ontwerp van decreet, is kostenbesparend en dit op twee niveaus, namelijk de bijdrage in de pensioenpool en de eenmalige materiële kosten. De bijdrage aan de pool der parastatalen voor de vijf statutaire functies van de SARC valt weg bij inbedding in CJSM. Met andere woorden, de afschaffing van de rechtspersoonlijkheid van de SARC en de simultane integratie in CJSM, leidt alleen al op het vlak van pensioenvorming tot een besparing.

De SARC is momenteel gehuisvest in het CJSM-gebouw en maakt voor de backoffice gebruik van het dienstencentrum CJSM. Er zijn geen verhuiskosten noch investeringen in kantoormeubilair. Het dienstencentrum CJSM hoeft geen rekening meer te houden met specifieke verplichtingen die voortvloeien uit de onafhankelijke rechtspositie. Er is dus geen impact op taken en bevoegdheden op het SERV-secretariaat.

U vroeg ook naar de toekomst. Zonder rechtspersoonlijkheid is het personeel van de SARC onderworpen aan het hiërarchisch gezag van de Vlaamse Regering. Er worden afspraken gemaakt tussen de SARC en het departement CJSM met betrekking tot de inhoudelijke onafhankelijkheid via deontologie en onverenigbaarheden, en met betrekking tot operationele autonomie via delegatie.

De voorzitter: De heer Meremans heeft het woord.

De heer Marius Meremans (N-VA): Ik ben voldaan en blij.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.